

Усё пра падзеі
19 снежня ў Мінску.
Механіка правакацыі.

Старонкі 3—8

Форс-мажор

У сувязі з надзвычайнымі падзеямі 19 снежня традыцыйны кніжны рэйтынг «Найлепшыя кнігі-2010» і музычныя вынікі года будуць апублікаваны ў №1 за 2011 год.

У НУМАРЫ

Чалавек года — 2010
Мікалай Казлоў

Па традыцыі ў апошнім нумары «Наша Ніва» вызначае людзей года. Тых, чые ўчынкi запомніліся, паўплывалі на гісторыю.
Старонка 11.

Што будзе ў Новым годзе?

Каляндар-2011. Старонка 9.

Бо зірні ў каляндар —
У дарозе Спадар,
Што для ўсіх нас вязе
падарунак...

Калядны верш
Андрэя Хадановіча.
Старонка 2.

2010: здымкі года

Старонкі 9—15.

«Наша Ніва» з'яўляецца ў кіёсках у Мінску ў сераду ад абеда, у рэгіёнах — у чацвер. На газету можна і падпісацца — глядзі старонку 2.

Падпал рэйхстага замест падліку галасоў

АБСЕ, Еўрасаюз і ЗША не прызналі выбараў

Выбары ў Беларусі нельга прызнаць свабоднымі і дэмакратычнымі, заявіў на прэс-канферэнцыі ў панядзелак у Мінску кіраўнік місіі кароткатэрміновых назіральнікаў БДПЧ АБСЕ Тоні Лойд.

Ён падкрэсліў, што «арышты кандыдатаў у прэзідэнты і прадстаўнікоў грамадзянскай супольнасці і грубы разгон дэманстрацыі будуць з'яўляцца тым бэкграўндам, на якім будуць ацэньвацца гэтыя выбары».

Прэс-служба прэзідэнта Абама распаўсюдзіла заяву «Аб беларускіх выбарах і палітычным гвалце». У ёй гаворыцца, што ЗША не могуць прыз-

наць законнымі вынікі прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі 19 снежня і заклікаюць неадкладна вызваліць усіх затрыманых.

ЗША назвалі дзеянні ўлады падчас выбараў «адназначным крокам назад».

Затое выбары прызналі цалкам свабоднымі назіральнікі ад СНД. «Вядучы кандыдат валодаў значнай перавагай, астатняе не мае значэння», — адзначыў кіраўнік місіі СНД Сяргей Лебедзеў. Ён таксама сказаў, што не разумее, «як звязаная акцыя пратэсту 19 снежня ў Мінску і прэзідэнцкія выбары».

У той жа час прэзідэнт Расіі

Дзмітрый Мядзведзеў у панядзелак назваў падзеі ў Мінску ўнутранай справай самой Беларусі, але «для Расіі важна, каб яны адлюстравалі суверэнную волю народа», заявіў прэзідэнт Расіі.

Ні ў панядзелак, ні ў аўторак, да моманту здачы нумара, віншавання ад Мядзведзева Лукашэнку так і не прыйшло. Дый сам Лукашэнка на сваёй прэс-канферэнцыі не назваў перамогу «элегантнай».

Сяргей Мікулевіч

Лукашэнка геройстве, але ж выбары праваліліся

Каментар Андрэя Дынько.
Старонка 5.

Плошча-2010: як гэта было

На Кастрычніцкую плошчу дэмакратычныя кандыдаты ў прэзідэнты збіраліся весці сваіх прыхільнікаў з розных кропак Мінска.

Група на чале з Някляевам планавала выйсці а 19-й з боку вуліцы Няміга, ад офіса кампаніі «Гавары праўду». Мікалай Статкевіч і Віталь Рымашэўскі збіраліся стартаваць ад Прывакзальнай плошчы ў той самы час.

У апошні момант стала вядома, што Статкевіч пойдзе разам з някляеўцамі: ён затрымаўся ў офісе Някляева, абмяркоўваючы сцэнар Плошчы.

Два кандыдаты ў прэзідэнты ўзначалілі калону актывістаў, у сярэдзіне якой ехаў мікрааўтобус з гукаўзмацняльнай апаратурай. На крутым спуску вуліцы Калектарнай шлях шэсцю перагарадзіла машына ДАІ. Някляеўцы, не дабіўшыся тол-

ку перамовамi, паспрабавалі адкаціць яе. Раптам калону заблакавалі мікрааўтобусы, з якіх пасыпаліся спецназаўцы ў чорным. Выбухнулі шумавыя гранаты. Ціхары з мацокамі паклалі на зямлю актывістаў і журналістаў, білі нагамі і дручкамі. Галоўнай іх мэтай была апаратура. Яны хутка перагрузілі яе ў свой аўтобус і з'ехалі.

Уладзіміра Някляева збілі да непрытомнасці. Яго на руках занеслі назад у офіс. Выклікалі «хуткую», дактары дыягнаставалі чэрапна-мазгавую траўму. Ачуняўшы, Някляеў адмаўляўся ехаць у шпіталь, але ўрэшце яго адвезлі ў Бальніцу хуткай дапамогі.

Працяг на старонцы 3.

ВЕРШ НА КАЛЯДЫ

Табурэтка

Уладзіміру Някляеву

У дзяцінстве, калі
Па радзімай зямлі
Дзед-Марозы хадзілі нярэдка,
Сам Святы Мікалай
Загадаць мог: «Чытай,
Хлопча, вершыкі! Вось табурэтка!»

Хоць ахвоты няма,
Ды ўхіляцца дарма,
Бо жалезная ўмова — чытанне,
Дзед Мароз тут — уласць:
Падарунка не дасць,
А тады й Новы год не настане!

Дзед Мароз — цяжкі лёс,
Адмарожаны нос,
Плюс гарэліца з раніцы шкодзіць...
Дык ці скажа ён мне,
Што чытай або не,
А Каляды ўсё роўна прыходзяць?

Усё так, толькі ледзь
Ты паспеў пасталець —
І ў самага з'явіліся дзеткі.
Лай свой час ці не лай,
Прыйдзе ў дом Мікалай,
І камусьці чытаць з табурэтка!

Першы — вып'е, другі —
З тэлескрыні мазгі
Небараку, што піў, прапалошча.
А ты прагнеш прыгод:
Каб настаў Новы год,
Ты стары праважаеш на Плошчы.

Бо зірні ў календар —
У дарозе Спадар,
Што для ўсіх нас вязе падарунак...
Ні даішнік, ні мент,
Ані іх прэзідэнт
Не пасадзяць яго ў пастарунак!

20 снежня 2010

Самае чытанае на пп.бу
за 15 — 21 снежня

- Дэманстранты запойнілі праспект, дайшлі да ЦВК
- Спецназ рассек Плошчу, кандыдаты ў прэзідэнты збітыя і затрыманыя
- Раманчук асудзіў «радыкалаў», усклаў віну за «беспарадкі» на Статкевіча, Саннікава, Рымашэўскага
- Як збівалі Някляева: фота і відэа
- Штурмам узята кватэра міліцыянта, што стрымліваў спецназ (+ відэа)
- Начштаба Някляева прызнаўся, што міліцыя не вінаватая. На ім сляды збіцця
- Як правакатары б'юць шыбы ў ДOME ўрада — відэа і фота
- АБСЕ: Выбары ў Беларусі не былі ні свабоднымі, ні дэмакратычнымі
- Спіс затрыманых (уесь час абнаўляецца)
- Бюлетэнь з надпісам «Сяня паедзе ў Гаагу» гвалі ў стос за Лукашэнка — відэа

25 снежня Нараджэнне Хрыстова святкуюць каталікі і пратэстанты, 7 студзеня — праваслаўныя.

«Я прыйшоў, каб паслужыць»

Калядны зварот духоўнага лідара беларусаў замежжа, апостальскага візітара беларусаў замежжа айца **Аляксандра Надсана**.

«Нязменны вобраз Айца, вобраз Айца Ягонага справяднасці, прымае выгляд слугі. Прышоўшы ад Дзевы Маці і не зазнаўшы змены, Ён застаецца тым, кім быў — справядным Богам, — і прымае тое, чым не быў, стаўшыся чалавекам дзеля любові да людзей». Гэты гімн, які Царква пяе ў Дзень Нараджэння Хрыстовага добра перадае сэнс гэтага свята, менавіта што справядны Бог у сваёй любові да нас стаецца адным з нас. Ён прыходзіць да нас не ў сіле, але як маленькае дзіцячка, чакючы ад нас дапамогі і спагады. Аднак гэта было незвычайнае дзіцячка. Прарок Ісаія больш як 700 гадоў да ягонага прыйсця казаў: «Дзіця нарадзілася нам, сын быў дадзены нам, на ягоных плячах спачыла ўлада» (Іс 9:6).

Дык, можа, і не дзіва, што Ягонае прыйсце ўстрывожыла тых, хто меў уладу. Дзіўная рэч — улада. Як неадменная частка кожнага грамадскага ладу, яна ёсць формай служэння бліжняму. Сам Хрыстос сказаў, што Ён прыйшоў «не каб Яму служылі, але каб паслужыць і аддаць жыццё за акупленне многіх» (Мц 20:28). Тым не менш, нярэдка тыя, хто мае ўладу, паддаюцца спакусе ператварыць яе ў са-

мамэту, як сродак самаўзвелічэння коштам іншых. Яна дзейнічае як наркотык, без якога яны не могуць жыць, і яны гатовыя на ўсякае злчынства, каб толькі ўтрымаць яе ў сваіх руках. І тады ўлада ператвараецца ў дыктатуру. Прыкладаў гэтага маем шмат у гісторыі і аж да нашых дзён. У сувязі з трагічным падзеямі апошніх дзён у Беларусі шмат хто з беларусаў сустракае свята Нараджэння Хрыстовага з трывогаю ў сэрцы. Што чакіе нас у будучыні? Няхай жа нованароджаны Хрыстос дасць супакой усім нам. Хай дасць зразуменне кіраўнікам дзяржавы, што ўсякая ўлада ад Бога, і таму накладзе на іх абавязак наступнага згодна з Божымі законамі, інакш яны трацяць права кіраваць іншымі. А для ўсіх нас хай будучы супакоеннем словы Збаўцы: «Прыйдзеце да мяне ўсе спрацаваныя і абыягараныя, і я супакою вас; возьмеце ярмо Маё на сябе і навучыцеся ад мяне, бо Я лагодны і пакорны сэрцам — і знойдзеце супакой для душаў вашых» (Мц 11: 28—29).

а. Аляксандр Надсан
Каляды 2010 г.

Кесару не аддаць тое,
што належыць Богу

Ліст віншавання і салідарнасці са Святой зямлі, дзе Бог стаўся чалавекам.

Каляды гэтага года, Божае Нараджэнне, на жаль, будучы азмрочаны ў шматлікіх беларускіх сем'ях. Гэтыя сем'і незалежна сабрацца разам за святочным сталом. Шмат хто з нашых будзе вымушаны спаткаць свята за кратамі. І віной таму 19 снежня, дзень выбараў прэзідэнта.

Хочацца звярнуцца да ўсіх тых, каго пазбавілі свабоды. Чалавека лёгка пасадзіць за кратамі — бо тое, што ён інакш галасуе, інакш думае, інакш размаўляе, інакш жыве, так часта выклікае гнеў і жадае пазбавіцца яго.

У нашым грамадстве далёка не кожны можа знайсці месца для сябе. Асабліва калі не хочацца здраджваць свайму сумленню і заставацца чалавекам. Такім чалавекам, якім аднойчы, дзве тысячы гадоў таму, стаўся Бог.

Шмат хто з тых, хто 19 снежня апынуўся ў вязніцы, пачуваецца сёння пакінутым, здраджаным і самотным. І маля хто з моцных гэтага свету адважыцца і захоча ўзняць голас у іх абарону.

Але і сам Хрыстос, як сцвярджаюць Пісанні, быў здраджаны і асуджаны на смерць тагачаснымі элітамі, як палітычнымі так і духоўнымі. Чалавек, які жадае жыць у свабодзе і праўдзе, быць гаспадаром свайго лё-

су, небяспечны для кожнай сістэмы і ва ўсе часы.

На пшасце, толькі Бог мае права і моц сказаць апошнія слова ў нашым жыцці, і мы яго абавязкова яшчэ пачуем. Важна толькі і праз слёзы, і боль не зламацца — кесару не аддаць тое, што належыць Богу.

25 снежня 2010 года, у дзень Божага Нараджэння, цэлебруючы Святую імшу ў Віфліеме, буду маліцца за ўсіх, каго збілі, прынізілі і пасадзілі ў турму ў тую крываваю нядзелю ў Мінску. Каб здзейсніліся словы Евангелія ад Мацея: «...быў у вязніцы і адведалі Мяне». Няхай свята Божага Нараджэння ўпэўнівае вас, што Бог не забыўся. Бог жыве ў сваіх сынах і дачках, што шукаюць свабоды. Бог жыве ў вас.

Хочацца таксама прасіць іерархаў Касцёла і Праваслаўнай царквы заступіцца за тых, хто пацярпеў ад гвалту 19 снежня. Хіба наша вера не вучыць быць міласэрнымі і станавіцца на бок слабейшых? Хіба мы не можам звярнуцца і папрасіць улады, якія павінны спрыяць згодзе і паразуменню ў грамадстве, учыніць акт добрай волі і на дзень Божага Нараджэння вызваліць тых, хто быў затрыманы? Моцна спадзяюся, што мы ўсё яшчэ верым у словы Госпада нашага: «...так як вы зрабілі аднаму з гэтых брацоў маіх меншых, то Мне зрабілі». (Мц 25.40)

Са Святой зямлі, з малітвамі,
кс. Юры Барок

Не забудзьцеся падпісацца!

Падпіска
праз Рэдакцыю

Цана падпіскі праз Рэдакцыю на месяц складае 7500 рублёў.

Мы рэкамендуем падпісвацца праз Рэдакцыю.

Наша сістэма дастаўкі газеты за 4 гады даказала сваю надзейнасць. Мы зможам дастаўляць Вам газету хутчэй або з той жа хуткасцю, што «Белпошта».

Каб штогодзень атрымліваць газету, дасылэйце адрасы і грошы за газету.

1) Просім усіх ахвотных падпісацца паведамляць у Рэдакцыю свае адрасы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.by, паштковы адрас: 220050, г.Мінск, а/с 537.

2) Просім у бланку банкаўскага паведамлення ці паштовага пераказу дакладна і разборліва пазначыць адрас, у тым ліку паштвы індэкс і код пад'езда.

Банкаўскія рэквізіты:

ПВУП «Суродзічы», УНП
190 786 828

Аддз. № 539 ААТ «Белінвестбанк», вул. Калектарная, 11, Мінск, код 739
Рахунак атрымальніка:
3012 740 628 011

Від аплаты: За газету «Наша Ніва»

Падпіска
праз «Белпошту»

Цана гэтай падпіскі — 8520 руб. на месяц.

Падпісныя індэксы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — 63125, для прадпрыемстваў — 631252. Падпісацца можна на кожнай пошце.

Дзякуй падпісчыкам,
якія падпісваюцца
праз Рэдакцыю

Аляксандру П. з Жлобінскага раёна.
Г.К., Генадзію С. з Магілёва.
Л.Ш., Уладзіславу І. з Віцебска.
Юрыю Г. з Гродна.
Ірыне Ц. з Рэчыцкага раёна.
А.А., Аляксею Б., Л.Л., Анастасу С., З.Д. з Мінскага раёна.
Віктару Д. з Капыльскага раёна.
Аляксандру К. з Полацкага раёна.
Анатолю П., Раісе Д. з Салігорскага раёна.
Юрыю Р., В.Н. з Лідскага раёна.

Плошча-2010: як гэта было

Працяг са старонкі I.

Пацярпелі яшчэ некалькі актывістаў: Аляксандру Арцыбашаву моцна разбілі галаву, разбілі тварі Андрэю Дзмітрыеву, кіраўніку штаба Някляева. Дзмітрыев і павёў калону някляевцаў са сцягамі на Плошчу. Дайшлі яны спакойна.

Ля офіса застаўся бусік ад апаратуры з выбітым бакавым шклом.

Групе Рымашэўскага пашанцавала больш. Дзве-тры тысячы чалавек дабраліся да Кастрычніцкай без сутыкненняў з сілавымі структурамі — на праезную частку не выходзілі, пераходы міналі пад зямлёй.

Адваяваная машына

90% Кастрычніцкай плошчы займала гіганцкая коўзанка. Палац прафсаюзаў, на прыступках якога пачыналася Плошча ў 2006-м, быў адгароджаны шэрагам вагончыкаў з хот-догамі. На ўсю моц раўла поп-музыка з дынамікаў над катком.

Уздоўж праспекта стаяў ланцуг даішнікаў. Многія кіроўцы аўто вівалі дэманстрантаў сігналамі.

Да Белсаўпрафа праз кардон ДАІ пад'ехаў... другі джып з апаратурай. Лідары апазіцыі здолелі перахітрыць спецслужбы, мелі, аказваецца, запасы, патаемны варыянт. ДАІшнікі і ціхары ў штацкім спрабавалі перашкодзіць арганізатарам яе выгрузаць, але дэманстрантаў было больш. Наступныя хвілін дзесяць намеснік старшыні мінскай міліцыі праглядаў карцінку на відэакамеры аднаго з ціхароў, каб высветліць, хто прапусціў джып. «Вінаватага» даішніка на ўсялякі выпадак замянілі на іншага.

Клікаў на рэзідэнцыю — пайшлі да ЦВК

Тым часам на прыступках Палаца пачаўся мітынг. Мікола Статкевіч пад авацый прысутных заявіў, што незалежныя экзіт-полы далі Лукашэнку толькі 37% галасоў. Было заяўлена аб стварэнні «ўрада народнага даверу», у які мусяць увайсці ўсе дэмакратычныя кандыдаты.

Чуць выступоўцаў можна было толькі ля самых прыступак. Далейшым перашкаджала невыносна гучная поп-музыка на коўзанцы. Можна быць, каб не музыка, мітынгоўцы затрымаліся б на Плошчы. Але лідары бачылі, што тут утрымаць увагу людзей было б немагчыма.

Статкевіч заклікаў ісці да Лукашэнкаўскай рэзідэнцыі. Але найбольшая колькасць аўтазакаў са спецназам канцэнтравалася менавіта там. Таму шэсце разлілося морам па шырынні ўсяго праспекта і з воклічамі «Жыве Беларусь!» рушыла ў іншы бок — да плошчы Незалежнасці.

Некалькі дзясяткаў даішнікаў паспрабавалі стаць на шляху шматтысячнага шэсця на выхадзе з Кастрычніцкай плошчы. Хто не хацеў валтузі, проста абышоў іх рэдкі ланцуг, хто жадаў папгурхацца з даішнікамі, прарваў сімвалічную перашкоду.

У гэтай частцы акцыі ДАІ працавала бездакорна, вызваляючы ад аўтамабіляў праезную частку. Кіроўцаў накіроўвалі абязнамі вуліцамі — святу дэмакратыі не павінна было перашкодзіць нічога.

Тыя, хто ішоў наперадзе, азіраліся, каб пабачыць, ці багата людзей ззаду. Але натоўп распасціраўся на шмат далей за мяжу бачнасці. Маладзёны, якія не памятаюць шматтысячных акцый 1996-га, залезлі адзін аднаму на плечы і з вышынні з захапленнем вершалі: «А-а-а! Ды тут за 100 тысяч чалавек!» Вядома ж, яны перабольшвалі, але ў

тым, што колькасць маніфестантаў сапраўды перавысіла 30 тысяч чалавек, не сумняваюся, бадай, ніхто.

Бел-чырвона-белае КДБ

Асмялелыя дэманстранты спыніліся пад Камітэтам дзяржаўнай бяспекі. Хлопцы застылі з бел-чырвона-белым сцягам у руках ля калоны будынка, вагаючыся, ці варта пакінуць тут напамін пра сябе. Гуляць дык гуляць! Праз некалькі секунд яны, адкінуўшы сумневы, ужо мацавалі сцяг побач з камерай відэаназірання пад авацый дэманстрантаў.

Кандыдаты ў прэзідэнты ішлі па праспекце ў коле джыпнікаў.

Спыніўшыся на праезнай частцы ля плошчы Незалежнасці, кандыдаты сталі думаць, куды ісці далей. «Да касцёла!» — разнеслася па натоўпе. Да Чырвонага касцёла прадстаўнікі штабоў падцягнулі гукаўзмацняльную тэхніку, палітыкі пачалі выступаць. Нехта ўдарыў у Звон, умацаваны каля будынка. Але натоўп пачаў ліцца далей, да Дома ўрада. Кандыдатам з апаратурай давялося перамясціцца на ўзвышэнне ля помніка Леніну.

Ленін — рухавік дэмакратыі

Сімвалічна, што першым выступоўцам пад плячом Леніна стаў Сяргей Калякін. Раскацістым голасам камуністычны палітык абвясціў пра фальсіфікацыі.

Віталь Рымашэўскі запатрабаваў вызвалення палітзняволеных.

Саннікаў заклікаў неразыходзіцца, тэлефанавальнік знаёмым, каб ехалі на плошчу. Але галоўным пасылам, які аднаў кандыдатаў было патрабаванне перамоваў з кіраўніцтвам сілавых структураў і ўрадам. «Урад народнага даверу» збіраўся прайсці ў будынак Дома ўрада і там чакаць прадстаўнікоў улады.

Было заўважна, што на Плошчы многа людзей, у звычайныя дні далёкіх ад палітыкі. Пра час і месца яны дазналіся, відавочна, з тэлевыступаў кандыдатаў на дзяржаўных каналах. «Што далей? Пагаворым і разыдем-

ся?» — пыталіся гэтыя людзі ў журналістаў.

Нават аперэацыйная лібералізацыя дала магчымасць тым, хто прагне пераменаў, пабачыць, наколькі іх шмат.

Па кім звінела шкло?

У гэты час дэманстранты, што знаходзіліся бліжэй да ўваходу ў Дом урада, пачулі звон разбітага шкла. Невядомыя нагамі выбівалі шкло ў дзвярах. Да іх падбеглі джыпнікі і з крыкамі «Правакатары!» сталі адцігваць «выбівальшчыкаў». Трое разбітых дзвярэй — такім стаў вынік першага налёту неведомых.

Мітынг працягваўся. Кандыдаты нагадвалі, што акцыя носіць выключна мірны характар і заклікалі не падавацца на правакацыі. Але асноўнае дзеянне цяпер адбывалася ля ўваходу ва ўрадавы будынак. Дэманстранты заўважылі, што ў вокнах нацыянальнага схода, які размяшчаецца ў правым крыле будынка, з'явіліся спецназаўцы са шчытамі. Яны стаялі для застрашвання — не выходзілі з будынка, але і не хаваліся.

Калі ўвага джыпнікаў ля пабітых дзвярэй аслабла, пачаўся другі акт біцця шкла. Той самы, які пасля паказвала дзяржаўнае тэлебачанне.

У ход пайшлі рыдлёўкі і кавалкі лёду. Вось ужо дзверы адчыненыя — ці хутчэй адарвання. І тут высвятляецца, што за імі стаяць загадзя падрыхтаваныя барыкады. Спецназаўцы трымалі шчыты і сталы, якія спрабавала расхістаць моладзь.

Кандыдаты ў прэзідэнты пусцілі працес на самацёк. Адзін Рымашэўскі апантана спрабаваў правакатараў спыніць.

Вусаты з агнягаснікам

У гэты час з розных бакоў да Дома ўрада пачыналі падганяць спецтэхніку са спецназаўцамі. Першы набег людзей са шчытамі прымусяў натоўп адступіць на некалькі метраў ад дзвярэй. У мітуні раздаўся нягучны выбух, і дэманстрантаў завалакло дымам. «Газ!» — крыкнуў нехта, але

яго адразу ж супакоілі: «Парашковы агнягаснік нехта распыліў». І пасля гэтага эпизоду па Плошчы хадзіў неведомы вусаты мужчына з агнягаснікам напачатку. Неўзабаве спецназ адышоў у чаканні падтрымкі, а моладзь вярнулася да ранейшага занятку. На наступны дзень АНТ расказала пра знішчаны першы паверх будынка, але насамрэч ніхто так і не прайшоў далей за дзверы.

Цемра

Чарговы налёт спецназаўцаў быў больш сур'езным. Яны адсеклі групу ў паўтысячы чалавек, якая стаяла бліжэй да дзвярэй у будынак, ад астатняга натоўпу і пачалі звужаць кола з трох бакоў. Крыкаў: «Дапамажыце! Б'юць!» — ніхто з выступоўцаў так і не пачуў. Той шчаслічык, хто ўбачыў выхад з чацвёртага боку, уратаваўся і здолеў уцячы, каб далучыцца да грамады. Вось толькі ненадоўга. З аўтазакаў выбягалі новыя і новыя спецназаўцы. «Пад раздачу» трапіў і лейтэнант міліцыі ў форме. З акрываўленай галавой, ён абурана звяртаўся да бязлікіх спецназаўцаў у шлемах: «Вы што — дэбілы?! Я шэсць гадоў у міліцыі, я воіска прайшоў, ну — удар мяне! Я цябе біць не буду — удар!» (Больш пра гэты эпизод на старонцы 6.)

«Просім кіраўніцтва спецназа падысці да нас для перамоваў», — прасіў Рымашэўскі. Праз хвіліну ён заявіў, што дасягнута дамоўленасць — апазіцыя здымае гукаўзмацняльную апаратуру, а дэманстрантаў ніхто не збівае. Аднак збіццё працягвалася.

Лідараў апазіцыі імгненна адрэзалі ад натоўпу і пачалі збіваць. Асабліва стараліся ціхары ў штацкім, якія дабівалі ляжачых. «Наступная акцыя заўтра, а 18-й на Кастрычніцкай плошчы!» — паспеў пракрычаць Рымашэўскі. Яму разбілі галаву. На плошчы пагасла асвятленне.

Блакаваць і рассякаць

Спецназаўцы наступалі шэрагамі, грукуючы ў шчыты. Часта, замест застрашвання, гэта выклікала смех: людзі пачыналі пляскаць у такт,

кідацца снежкамі.

Большая частка людзей пабегла да праспекта Незалежнасці. Аднак уздоўж яго стаялі ланцугом салдаты ўнутраных войскаў і вайсковыя машыны. Дэманстранты апынуліся ў пастцы — ззаду падціскаў спецназ. Свабодным заставаўся бок каля Чырвонага касцёла і гатэля «Мінск». Раптам Унутраныя войскі разышліся, даўшы магчымасць частцы людзей перабегчы на іншы бок праспекта, да галоўнага корпусу БДУ і Мінгарвыканкама. Частка з іх ускочыла ў метро ці аўтобусы і з'ехала дамоў. Іншыя былі збітыя ціхарамі ў двары БДУ.

Найбольш брутальна спецназ дзейнічаў з тымі, хто яшчэ заставаўся на плошчы. Яе разбілі на сектары і жорстка зачысцілі. Людзей збівалі дубінкамі і нагамі. Тое самае ажыццявілі на праспекце Незалежнасці, вуліцы Валадарскага, дзе маніфестантаў рассеклі на групы. Сотні людзей, у тым ліку паслы шэрагу краін Еўрасаюза і кіраўнік прадстаўніцтва Еўракамісіі, ратуючыся ад спецназа, аказаліся блакаванымі ў гатэлі «Мінск».

Яшчэ доўга Унутраныя войскі трымалі ачапленне Плошчы Незалежнасці, а спецназаўцы адлоўлівалі па дварах куткі дэманстрантаў. Апазіцыянерам не давалі вярнуцца на Кастрычніцкую. Да поўначы пратэст спіў.

Некалькі збітых трапіла ў мінскія бальніцы.

Назаўтра афіцыйная прапаганда шалела, паказваючы пустую плошчу, усыпаную арматурай. Паказалі і муляж «кактэйля Молатава» — у пластыкавай (!) бутэльцы. Нічога такога ў часе мітыngu журналісты не бачылі.

Падчас прэс-канферэнцыі 20 снежня Аляксандр Лукашэнка назваў лічбу затрыманых на Плошчы: 639 чалавек. Суды канвеем давалі ім суткі за парушэнне парадку правядзення масавых акцый і за хуліганства. Такіх масавых затрыманніў Мінск не ведаў ад 2006 года. Такіх маштабных пратэстаў — ад 1996-га.

Віталь Несцераў, Сяргей Мікулевіч, Зміцер Панкавец, Аляксей Плёцкі

Як правакатары білі шыбы ў Доме ўрада

У сеціве працягваюць з'яўляцца шматлікія фотаздымкі і відэа, якія сведчаць пра тое, што правакатары каля сценаў Дома ўрада загалі планаваліся. З'явілася відэа і фота маладога чалавека, які перад біццём вокнаў гаворыць у мікрафон, схаваны ў рукаве. А ў пэўны момант

ён падыходзіць да дзвярэй і ціхенька стукае ў іх.

Блогер Дзяніс Карпенка паспеў сфатаграфіраваць чалавека, які падносіць да ганку Дома ўрада рыдлёўкі. Даштурму заставаліся лічаныя хвіліны. Да Дзяніса падыходзіць чалавек ў цывільным, які

настойліва параіў яму паказаць зробленыя кадры, але той адмовіўся.

Пасля разгону дэманстрантаў на апусцелай плошчы Незалежнасці незалежныя журналісты сталі сведкамі таго, як спецназаўцы пад аб'ектывамі камер дзяржаўных тэлеканалаў

раскідвалі каля помніка Леніну кавалкі арматуры. На наступны дзень у сюжэтах на БТ гэта падавалася, як быццам арматуру на плошчу з сабой прынесла апазіцыя.

Усе гэтыя здымкі і відэа можна пабачыць на сайце «Нашай Нівы» NN.BY.

Мужчына б'е вокны збоку ад галоўнага ўваходу. Аператары (?) спецслужбы здымаюць яго са спіны.

...Вось ён ужо з іншай «зброяй» — пакункам ксеракснай паперы.

...А тут ён тузаецца са спецназаўцам, але той яму не адказвае.

Гэты чалавек каля ўвахода ў Дом урада, паводле назіранняў журналістаў, «па-бацькоўску» падбухторваў моладзь.

Гэты чалавек перамаўляўся праз схаваны мікрафон. Менавіта ён разаб'е дзверы. За ім кандыдат Рымашэўскі спрабуе спыніць правакатараў. Перад ім (у кажушку) яшчэ адзін правакатар, якога адцягнулі ад уваходу дэманстранты.

Гэты чалавек прынес рыдлёўкі да ганку Дома ўрада за лічаныя хвіліны да даштурму.

Лукашэнка сачыў за Плошчай у жывым эфіры

«Доступ да цела» Аляксандра Лукашэнка прадстаўнікі незалежнай прэсы маюць рэдка. Напрыклад, падчас паслявыбарчых прэс-канферэнцый.

Неэлегантна

Да будынка Палаца Рэспублікі я падшоў за паўгадзіны да пачатку мерапрыемства. Ахоўнік паведаміў, што мяне ў спісах акрэдытаваных няма. Паклікалі супрацоўніка прэс-службы.

«Ну, вы ж ведаеце, што на мерапрыемствы з удзелам прэзідэнта трэба акрэдытавацца за тры дні», — кажа ён.

«Дык выбары ж толькі ўчора былі, а раптам бы не перамога», — пасмяяўшыся, вырашыў прапусціць усярэдзіну. Месцы ў зале, дзе за два тыдні да гэтага праходзіў усебеларускі хурал, паціху пачалі займаць старшыні райвыканкамаў, іншыя чыноўнікі, хлопцы і дзяўчаты з БРСМ, рэдактары дзяржаўных газет. У шэраг сядзелі міністры і старшыні камітэтаў.

На сцэне ўбакі ад Лукашэнка сядзеў яшчэ яго прэс-сакратар Павел Лёгкі. Кіраўнік дзяржавы раз-пораз звяртаўся да яго з пытаньнямі: «А ты нямецку ведаеш?», «У зале гукі паператар есьць?»

Сам жа Лукашэнка быў разнерваны. Відаць, падзеі папярэдняй ночы глыбока ў ім заселі. Назваць перамогу элегантнай ці лёгкай ён так і не адважыўся.

Сам аддаваў загады

Спачатку ён павіншаваў сваіх прыхільнікаў з перамогай, а потым паспакуваў праціўнікам, што наступную пяцігодку ім давядзецца жыць з Лукашэнкам.

Лідар адразу абрынуўся з папрокамі на Еўрасаюз: па іх патрабаваньнях ну ўсё было зроблена, але іх не задаволіла, што бюлетэні моўчкі лічаць. «Былі ці то выбары, ці то ток-шоу «За шклом», — сказаў ён.

Потым патлумачыў, чаму апазіцыю не ўключалі ў выбарчы камісіі, бо яны спрэ судзімыя. Пра тое, які і хто іх на тыя суткі і гады асуджаў — прамаўчаў. Затое казаў, што апазіцыя рыхтавала правакацыі і фальсіфікацыі. Толькі дзякуючы сумленнасці работнікаў камісіі фальшаваньня ўдалося пазбегнуць.

«Някепскі вынік, — сказаў Лукашэнка пра працэнт, напісаны Ярмашынай. — Але ёсць над чым падумаць».

А потым яго панесла, бо ўспомніў падзеі на плошчы Незалежнасці і Кастрычніцкай. Ён прызнаўся, што сачыў за ім на экране ў рэзідэнцыі ў жывым эфіры. І асабіста аддаваў загады на зачытку. Ледзь гэтральна не пусціў слязу, калі гаварыў пра салдацікаў, якіх быў вымушаны кінуць у бой.

«Я ім казаў: «Калі ласка, не правакуйце людзей, але калі вам у твар пляваць будуць, то адкажыце. Яны гэтага хацелі — яны гэта атрымалі».

«Пішучь бесталкова»

Журналісты дзяржаўных СМІ віншавалі Лукашэнка з перамогай і засыпалі яго кампліментарамі. Яму гэта, безумоўна, падабалася.

А потым пытанне ад «Інтэрфакса»: ці пасадзяць Някляева? І ўсмішказнаў знікае з яго твару. Лукашэнка ледзь не пераходзіць на крык: «Усе будуць сядзець па законе. Я ў турму нікога не сяджаю».

«Я чалавек ранімы», — неяк вырвалася з ягоных вуснаў.

Лукашэнка адзначыў, што ніякай змены курса пакуль не будзе. Папракнуты

тых самых дзяржжурналістаў, якія пішучь «бесталкова пра змену курса». Аспрэчваю Вікілікс — казаў, што ўцінутая за пару дзён да выбараў інфармацыя пра тое, што Лукашэнка — найбагацейшы чалавек Беларусі з 9 мільярдамі далараў і што на сустрэчы з міністрам замежных спраў Эстоніі ён крытыкаваў Расію за вайну на Каўказе — суцэльнае трызнненне.

Калі да мікрафона падшоў журналіст «Народнай волі», Лукашэнка найперш пацікавіўся, ці «жывы-здоровымой даўні сябра Іосіф Паўлавіч Сярэдзіч». Калі пачуў стануць адказ, пачаў перадаваць вітанні.

Журналіст запытаўся, ці меў Лукашэнка права балатавацца на гэтых выбарах і ці зменіцца пасля іх стаўленне да апанентаў. Лукашэнка ад адказаў сышоў: засяродзіўся на змесце «Народнай Волі». Паведаміў, што Маккей правярае публікацыі, «але 90% выяўляецца хлусні». Але ўрэшце напрасіў выпісаць яму газету.

Павесяліў Лукашэнка дзівак — граф Аляксандр Прушынскі. «Граф, колькі ж мы не бачыліся!» — сустрэліся два ўдзельнікі прэзідэнцкай кампаніі-1994. Ён не прадстаўляе ні СМІ, ні якую арганізацыю, аднак на прэс-канферэнцыю яго акрэдытавалі. Каб злегкаважыць БХД? На дзівоснай беларуска-польска-рускай трасяныцы «граф» прасіў вярнуць вернікам касцёл святога Язэпа. «У мяне не проста ўзяць», — адказаў Лукашэнка.

Адказаў на пытанне «Нашай Нівы»

Ну, калі выпала такая магчымасць, чаму б не задаць пытанне, падумаў я і пацягнуўся да мікрафона. Запытаўся, ці справядліва падзеі ля Дома ўрада параўноўваюць з падпалам рэйхстага. Здаецца, Лукашэнка зачэпіла, бо адказаў хвіліні пятнаццаць.

«На шчасце, нічога не загарэлася. У падвалах НКВД нікога не катавалі. Самі робяць заявы. Кажуць: «Нам сорамна», — як сказаў апошні з іх. Некаторай праўды нават я не

ведаў, але начальнік штаба Някляева прызнаўся.

Ад маці паступіў званок: ратуйце дзіця, пайшоў з дому, узяў тэрмас, у тэрмасе выбухоўка. Праз нейкі час мы знайшлі гэтага хлопца. Ніякай выбухоўкі там не было. Проста ад іх пайшла маса правакацыйных выкідаў пра нажы, выбухоўку і гэтак далей. Але хто мог адрозніць, дзе правакацыя, дзе не правакацыя. У сем паступіла інфармацыя, што на Нямізе ў аўтамабілях есьць тое, чаго не павінна быць. Пад'ехалі — прад'явіце аўтамабілі для надгляду. Наряд міліцыі быў змяты, іх было 64 чалавекі, прыйшло падмацаванне. І што там было ў аўтамабілях? Мы гэта пакажам усім.

Дзякуй гэтаму хлопцу, начальніку штаба, які сказаў усю праўду. Далей мне проста сорамна расказаць. Някляеў паехаў у бальніцу. Я звачу міністру аховы здароўя Жарко, ён кажа: нічога страшнага, драпіна. Някляеў рвецца на плошчу, бо там без яго падзялілі ўладу. Падзеі на плошчы скончыліся, і міністр кажа,

што Някляеў ужо не хоча з бальніцы сыходзіць. А ён там адляжацца хоча. А тут і Рымашэўскі, крычыць «далі па галаве». Дык ты ж мужык, ну далі, ну і што? Я глядзеў расійскія СМІ, думаў, што ён там памёр, але гляджу — жывы. Які ж ты прэзідэнт, калі табе па мордзе далі, а ты лямантуеш на ўвесь свет?»

Пасля гэтага ён паспрабаваў саптурхнуць ілбамі сваіх канкурэнтаў. «На Плошчы яны павінны былі прыняць рашэнне па лідару: хто будзе замест Мілінкевіча», — сказаў Лукашэнка.

«Ён [Някляеў] адкрыта сказаў: мэта яго — раскруціцца ў прэзідэнцкай кампаніі як кандыдату і з гэтага трампліна выйсці на парламенцкія выбары. Ну, трэба ж старасць забяспечыць», — дасціпнічаў Лукашэнка.

Аднак, заявіў ён, у гэтай жа ролі бачыла Андрэя Саннікава яго жонка. «Але аб гэтым даведаўся Саннікаў. Калі яшчэ Саннікаў даведаўся — гэта паўбяды. Але даведалася «мама» [жонка Саннікава Ірына Халіп] і кажа: «Ты будзеш лідарам!» Ёй, бач, першай лэдзі захацелася быць, та-

му яна стала штурхаць Саннікава да таго, каб ён на Плошчы заявіў», — заявіў Лукашэнка так, нібы ён асабіста праслухоўваў прыватныя размовы Саннікава і Халіп.

Лукашэнка спрабаваў ізноў сутыкнуць і розныя крылы апазіцыі: «Рымашэўскі прыйшоў у шал, — працягваў ён. — «Я гэтым казям прарасейскім не дам захапіць уладу», і пачаў каля вакзала збіраць сваіх людзей. Ён там сабраў тры калоны [напраўдзе — адна], і яны пайшлі сюды. І ў іх ужо намерцелі раздрай... пачалая бойка каля Палаца прафсаюзаў [журналістам нічога такога неведома]», — расказаў Лукашэнка.

«Таму давайце на гэтым скончыць, больш бязглуздай дэмакратыі, бесталковай дэмакратыі у нас у краіне не будзе», — так закончыў Лукашэнка адказ на пытанне «НН».

Яшчэ Лукашэнка паспеў паведаміць, што на выбарах упершыню галасавалі за сябе. А адносіны з Расіяй будуць ялішшаца. Асабліва энтузіязму ён не выпраменьваў.

Зміцер Панкавец

Лукашэнка геройстве, але ж выбары праваліліся

Каментар Андрэя Дынько.

Яшчэ гадзіна-другая — і большасць людзей з Плошчы разышлася б сама сабой. Было каля 23.30. Мароз мацнеў. Але іх разагналі паказальна. Засадзілі ўсіх кандыдатаў. Ці гэта была загадка сіланаваная акцыя — каб памяталі: літасці не будзе нікому? Ці так раз'юшыла дэзрэкацыя дэманстрантаў, і гэта быў нервовы зрыў, праява паталагічнай жорсткасці?

Выбары пачыналіся як фарс, а скончыліся фантазмагорыяй: сем кандыдатаў у турме, адзін збіты да паўсмерці. Сістэма не вытрымала ўласнай лібералізацыі.

Тры абяцаныя мільярды еўра ад Сікорскага пабітыя чатырма рэальнымі мільярдамі далараў ад Мядзведзева. Многія чакалі трыумфу кіраванай дэмакратыі, а замест яе вярнулася дыктатура, абапертая на амонаўскія пчыты.

Удалося пасеяць страх. Але што далей? Лукашэнка, мякка кажучы, не зыў на троннай прэс-канферэнцыі. Гэтую перамогу элегантнай не назовуць.

Апазіцыя была разрозненая, Захад гатовы заплочываць вочы, а Расія вярнулася ў ролю спонсара. Перамога здавалася гарантаванай, а казалася самай тапорнай.

Апывухай стала запяжное маўчанне Мядзведзева, які на момант здачы нумару так і не даслаў Лукашэнку віншавання.

Праціўнікі Лукашэнка дабіліся свайго: даказалі, што выбары не былі свабоднымі. Дарагім коштам уласнай свабоды.

Захад адкажа на крыжавы разгон санкцыямі. На санкцыі можна будзе спісаць эканамічныя цяжкасці. Толькі грошай ад таго не дадасца. Лукашэнка пачынае чацверты тэрмін з правалу.

Раманчук асудзіў Плошчу, сустрэўся з Лукашэнкам

У ранішнім выпуску навінаў БТ 20 снежня кандыдат у прэзідэнты ад Аб'яднанай грамадзянскай партыі Яраслаў Раманчук асудзіў дзеянні «радыкалаў» на плошчы і ўстаўвінуза «беспарадка» на Статкевіча, Саннікава і Рымашэўскага.

Сваю заяву ён зачытваў, не падмаючы вачэй ад паперкі, — хоць ніколі па паперцы не выступае, нават свае тэлевароты рабіў без шпарталкі.

«Падзеі ночы 19 снежня паставілі пад пагрозу жыццё людзей», — чытаў ён. «А.Саннікава, падграванаму ягонаю жонкай І.Халіп, вельмі хацелася сарваць далікатны дыялог, які зараджаўся паміж Беларуссю і міжнароднай супольнасцю», — працягваў. — Масавыя акцыі з ужываннем сілы не здольныя стварыць атмасферы для паўнавага грамадскага дыялогу».

«Акцыя павінна была быць праведзена згодна з ранейшымі дамоўленасцямі. Мы павінны былі сабрацца на Кастрычніцкай плошчы там мірна чакаць вынікаў выбараў. Аднак безкансультацый змаймішпабам, са мною, было вырашана ісці да Дома ўрада», — распавёў карэспандэнту «НН» Яраслаў Раманчук.

Палітык дадаў, што лічыць дзеянні апазіцыі на

плошчы Незалежнасці правакацыйнымі: «Ну, пайшлі па праспекце. Ну, залезлі на Леніна... І што далей? Я таксама быў там. Бачыў, што план дзеянняў не было. Гэтыя эмацыйныя рэчы і склалі падмурак для беспарадкаў».

У той жа час Раманчук кажа, што зрабіў заяву, каб выратаваць АПП: яму паведамілі аб планах

уладаў «разабрацца з палітычнымі партыямі», прадстаўнікі якіх вечарам 19 снежня ўдзельнічалі ў арганізацыі акцыі пратэсту.

Падвечар 20 снежня Раманчуку патэлефанавалі з Адміністрацыі прэзідэнта і прапанавалі сустрэцца з Лукашэнкам. Кароткая размова мела месца пасля прэс-канферэнцыі Лукашэнкі ў Палацы Рэспублікі. Са словаў Раманчука, яна датычылася пераважна лёсу арыштаванага Анатоля Лябедзькі: «Я запытаўся, ці можна разлічваць на яго вызваленне ў бліжэйшы час. Лукашэнка

адказаў: «Пабачым».

Лукашэнка пацікавіўся ў Раманчука наяўнасцю прапаноў для супрацоўніцтва ў эканамічнай сферы. У часе выбарчай кампаніі Лукашэнка назваў прапановы Раманчука «смейшымі». Размова мела сімвалічны сэнс: улада паказвае, што гатовая супрацоўнічаць з сіламі, якія згаджаюцца на прапанаваныя «правільны гульні».

На наступны дзень, 21 снежня, стала вядома, што Лябедзька ўтрымліваецца ў ізалятары.

Алесь Пілецкі

Дзмітрыеў прызнаўся, што міліцыя не вінаватая. У яго сляды пабою на твары

Першы канал паказаў невялікае інтэрв'ю на чаштаба Някляева Андрэя Дзмітрыева. Той падзякаваў міліцыянтам і прызнаў, што гэта яны з Някляевым вінаватыя ў тым, што не прад'явілі дакументаў супрацоўнікам ДАІ і не далі аглядаць аўтамабіль. Няясна, ці была то рэальная заява, ці яна атрыманая ў выніку нарэзкі фрагментаў. Дзмітрыеў выглядаў стомленым і прыгнечаным. Бачныя сляды пабою.

Кастусёў: «Маё інтэрв'ю БТ — нарэзка»

Услед за заявай бледнага Яраслава Раманчука і квяцістай лірыкай Віктара Цярэшчанкі ў эфіры БТ быў паказаны выступ Рыгора Кастусёва. Прамова кандыдата ад БНФ давалася кавалкамі. З іх вынікала, што Кастусёў таксама асудзіў беспарадкі 19 снежня, але наўпрост не звываваў арганізатараў акцыі. Сказаў толькі пра «шэраг людзей, якім захацелася зрабіць правакацыю». І адзначыў, што «красійскі бок зацікаўлены ў такім развіцці падзей у Беларусі». Пазней Кастусёў абверг свой выступ па БТ, назваўшы яго нарэзкай цытатаў.

Лейтэнант Класкоўскі супраць спецназа

Затрыманы былі афіцэр міліцыі, які вечарам 19 снежня ў час акцыі пратэсту апазіцыі ўгаворваў спецназаўцаў не ўжываць сілу супраць дэманстрантаў.

Позна ўвечары 20 снежня ў кватэру Аляксандра Класкоўскага на праспекце Ракасоўскага ў Мінску ўламаліся гэбісты. Яны арыштвалі гаспадарка, былога афіцэра міліцыі. Відэакадры, на якіх ён у кіцелі і са скрытаўленай галавой угаворвае супрацоўнікаў міліцэйскага спецназа не ўжываць сілу супраць дэманстрантаў, абляцелі інтэрнэт.

Аляксандр кажа, звяртаючыся да міліцыянтаў: «Вы што, ідыёты?.. Бі лейтэнанта! Я шэсць гадоў да яго ішоў, я войска прайшоў. Бі! Ну, сур'езна — я цябе біць не буду, бі мяне!»

Кватэру А. Класкоўскага ўзялі штурмам трое супрацоўнікаў КДБ у цывільным. Яны канфіскавалі камп'ютар, фотаапараты, флэш-карты, а самога Класкоўскага павезлі ў невядомым кірунку ў кайданках.

На наступны дзень на сайце ГУ-УС з'явіліся пакаянныя паказанні Класкоўскага. Ён казаў, што быў выпіўшы і папрасіў прабачэння ў спецназаўцаў. «Паддаўшыся заклікам апазіцыі, я прыйшоў на Плошчу. Улічваючы, што я быў пад уздзеяннем алкаголю, паддаўся эйфарыі натоўпу...», — казаў А.Класкоўскі.

Паводле яго словаў, людзі пабачылі на ім міліцэйскую форму і спрабавалі збіваць: «Я пайшоў да ланцуга спецназу, каб выратавацца. Паказаць, што я на іх баку».

Відэа аспрэчвае яго словы. Бо размаўляе з спецназаўцамі яшчэ ў куртцы. І ніхто яго да іх не штурхае.

Як расказала сястра затрыманага Вольга Класкоўская, яе брата моцна збілі падчас затрымання: «Білі па твары і нырках, лаяліся, казалі, што пакажуць яму ў «амерыканцы» такое жыццё, што мала не будзе. Авінавацілі ў тым, што ён пліонуў у твар спецназаўцаў».

Аляксандр Класкоўскі праходзіў службу ў органах унутраных справаў з сакавіка 1999 года па сакавік 2005 года.

У аўторак МУС распаўсюдзіў заяву, што ў часе службы Класкоўскі «зарэкамендаваў сябе з адмоўнага боку як недысцыплінаваны супрацоўнік». Звольнены з МУС за кіраванне аўтамабілем у нецвярозым стане.

«Мой сын наўна хацеў ачалавечыць спецназаўцаў», — так пракаментаваў усе гэтыя падзеі бацька лейтэнанта Класкоўскі, вядомы журналіст Аляксандр Класкоўскі.

ЗП; naviny.by

Чалавек ганіць спецназаўцаў. 19 снежня, плошча Незалежнасці.

Пасол Літвы абараняў дзяўчат на Плошчы ад збіцця

Старшыня Камітэта па міжнародных адносінах Соіма Літвы Эмануэліс Зінгерыс выказаў «глыбокае шкадаванне» ў сувязі з разгонам дэманстрантаў у Мінску 19 снежня, а таксама з затрыманнем і збіваннем апазіцыйных кандыдатаў у прэзідэнты. На яго думку, разгон і збіццё дэманстрантаў «у прынцыпе перакрэслівае заявы ўладаў Беларусі аб збліжэнні з Еўрасаюзам».

Зінгерыс заклікаў афіцыйны Мінск неадкладна адпусціць затрыманых і звярнуцца ў Камітэт па міжнародных адносінах Еўрапарламента правесці расследаванне.

Як паведаміла літоўскае агенцтва BNS, літоўскім дэпутатам, якія назіралі за ходам прэзідэнцкіх выбараў, не ўдалося пазбегнуць міліцэйскіх дубінак. «Не паспелі мы выйсці з гасцініцы, адразу трапілі ў атачэнне сіл АМАПа. Яны не лічыліся ні з кім», — заявіў на прэс-канферэнцыі адзін з назіральнікаў, дэпутат Андрус Шаджус.

«Я ўбачыў нашага пасла Эдмінаса Багдонаса, які кінуўся на абарону трох дзяўчат. Іх білі гумовымі дубінкамі, аднак пасла адціснулі спенсілы».

У гэтай жа гасцініцы знаходзілася і экс-прэм'ерка Літвы Казіміра Прунска, якая ў эфіры Беларускага тэлебачання заявіла, што выбары былі добра арганізаваны, — піша BNS.

«Калі нас білі, да гасцініцы пад'ехаў «Мерседэс», з яго выйшла экс-прэм'ер Казіміра Прунска. Багдонас стаў крычаць: «Прэм'ер, глядзіце, ваша дэмакратыя!» — а яна, нават не паварочваючыся, пабегла ў гасцініцу», — сказаў на заканчэнне Шаджус.

Мікола Бугай

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Звольнены Дарафееў?

«Не валодаю ніякай інфармацыяй», кажа ён.

У хісткім становішчы казаўся папулярны вядоўца АНТ Сяргей Дарафееў. Яму недаруюць шэрагу пытанняў да Лідзіі Яarmoшынай у часотак-шоу «Выбар», прывечанага вынікам прэзідэнцкіх выбараў.

Дарафееў паводзіў сябе смела і задаваў Яarmoшынай непрыемныя пытанні. Падчас перадачы ён атрымаў нейкую каманду ад рэжысёра ў навушнік, пачырванеў, але не спыніўся і працягнуў свае пытанні.

Ён спытаў у Яarmoшынай, ці бачыла яна ролік, у якім у тэхнікуме куратарка адной з груп патрабуе ад навучэнцаў

з'явіцца на датэрміновае галасаванне і ці з'яўляецца такая сітуацыя парушэннем заканадаўства. «Так, гэта парушэнне», — адказала Яarmoшына. «Дык значыцца, выбары прайшлі з парушэннямі?» — падлавіў яе Дарафееў. У выніку Яarmoшына пакінула студыю, заявіўшы, што ёй няма часу з ім ліберальнічаць, пакуль у ЦВК заблакаваныя жанчыны.

Апроч таго, вядучы абараняў журналістку Святлану Калінкіну ад нападкі з боку палітыка Сяргея Гайдукевіча.

Перадача выклікала асабістае незадавальненне Аляксандра Лукашэнкі, які падчас прэс-канферэнцыі назваў Дарафеева «хлопчыкам-журналістам, якога трэба паставіць на месца».

Сам Сяргей кажа, што ён застаецца ў невядомасці і пакуль яму ніхто пра звальненне не паведаміў.

Сяргей Дарафееў — адзін з самых яркіх прадстаўнікоў новага пакалення беларускіх тэлеведучых. Ён нарадзіўся ў 1980 годзе ў Мінску, закончыў БНТУ, а журналісцкую адукацыю атрымаў за мяжой, выйграўшы грант Дэярждэпартамента ЗША. Стаў вядучым ток-шоу «Выбар» пасля ад'езду ў Маскву Ягора Хрусталёва. Дарафеева адозвівае востры, але паважлівы стыль размовы з гасцямі.

Пасля таго як пайшлі чуткі пра звальненне прэс-служба АНТ 21 снежня іх абвергла.

Віталей Несцераў

Некаторых вязняў двое сутак трымалі ў аўтазаках

«Нас адмаўляюцца браць на Акрэсціна», — патэлефанаваў у «Нашу Ніву» затрыманы на Плошчы Алесь Мілінец.

«Другія суткі сядзім у аўтазаку. Нас тут 31 чалавек. Кажуць, паперы належным чынам не аформленыя».

Самае прыкрае, што вязні ўжо другія суткі знаходзяцца без усялякай ежы і вады. Пакуль яны дакладна не ведаюць, дзе будуць адбываць пакаранне.

Першы раз Мілінец выйшаў на сувязь з «НН» каля 0.40 панядзелка, апошні раз — у 9.15 аўторка.

20 снежня суд Партызанскага раёна прысудзіў Алесю Мілінецу 12 су-

так арышту.

У адным аўтазаку з ім знаходзяцца Леў Міхееў, Сяргей Варфаламееў, Сяргей Шышко, Вячаслаў і Віталь Мурашкевічы, Руслан Ігнатавіч, Сяргей Макашын. Імёны астатніх пакуль невядомыя.

Аляксандр Лукашэнка назваў лічбу 639 затрыманых. Мілінецкае статыстыкі не давала. Турма на Акрэсціна не здольная прыняць столькі вязняў. Частку іх размясцілі ў турме Жодзіна, іншых — у цэнтры на вуліцы Скарыны ў Мінску.

Зміцер Панквец

Чарга каля Акрэсціна: людзі шукаюць сваякоў, перадаюць перадачы.

У ліку затрыманых — 12-разовая чэмпіёнка Еўропы па каратэ, яе муж і сын

Святлана і Андрэй Вількіны заўжды разам.

Падчас акцыі пратэсту 19 снежня ў Мінску былі затрыманыя 12-разовая чэмпіёнка Еўропы па каратэ Святлана Вількіна, яе муж Андрэй, заслужаны трэнер Беларусі, і іх 25-гадовы сын.

«Яна свядома пайшла на гэтую акцыю. Святлана — выкладчык ВНУ, і яна была не задаволеная, як праходзіла датэрміновае галасаванне, што студэнтаў і выкладчыкаў змушалі галасаваць. Так як юрыдычна нічога даказаць немагчыма, яна вырашыла так выказаць свой пратэст», — паведаміла сяброўка Вількінай 20 снежня.

Паводле яе слоў, Вількіна патэлефанавала ёй 19 снежня ў 23.30 і паведаміла, што яны затрыманыя супрацоўнікамі сілавых структур і знаходзяцца ў аўтазаку. «Яна сказала, што ў машыне вельмі шмат людзей і іх некуды вязуць. Затым у 23.50 яна патэлефанавала зноў і паведаміла,

што машына спынілася. Відаць, іх прывезлі на Акрэсціна. Пасля гэтага Святлана на сувязь больш не выходзіла, іх мабільныя адключаныя, дома ніхто не адказвае», — сказала сяброўка чэмпіёніцы.

20 снежня суд Першамайскага раёна Вількіну за ўдзел у акцыі аштрафаваў, але выпусціў — нячэсты выпадак, большасць затрыманых атрымалі «суткі». Пасля выхаду на свабоду трэнерка распаўсюдзіла наступную заяву: «Я, Вількіна Святлана Барысаўна, прашу не рабіць якіх-небудзь высноў з артыкула, які выйшаў 20.12.2010, бо інфармацыя была паведамлена няправільна словамі маёй знаёмай, якая паддалася паніцы, калі не магла мне да-тэлефанавацца.

19 снежня мы з мужам прагаласавалі ў раёне 19.30 і вырашылі схадзіць па плошчу паназіраць за абстаноўкай на вуліцы. Было шмат людзей.

Мы ўбачылі сына і падышлі да яго. Мы апынуліся сярод вялікай колькасці людзей. Зразумела, трымаліся разам. У выніку апынуліся... не дома, куды збіраліся вярнуцца.

Лічу ўсё, што адбылося, поўным непаразуменнем. Я дапытлівая чалавек, цікаўлюся сітуацыяй, але ў мяне няма падстаў уваходзіць у якія-небудзь рухі.

Лічу неабходным прыносіць карысць сваёй дзяржаве, свайму народу працай, прымаю з падзякай усе магчымасці для развіцця.

Прашу не ствараць вакол мяне шуму ў інтэрнэце ў сувязі з нібыта маімі выказваннямі.

Хачу працаваць і развівацца ў маёй краіне, з маім народам».

Добра ж гулялася ад 19.30 да 23.30 пры мінулым, але ў добрай кампаніі.

МБ; БелаПАН

Якія ўмовы ў «амерыканцы»?

Расказвае Энры Браніцкая.

Затрыманыя кандыдаты ў прэзідэнты знаходзяцца ў следчым ізалятары Камітэта дзяржаўнага абароны. Аб гэтым іх сваякам паведамілі 20 снежня прадстаўнікі КДБ.

У СІЗА КДБ знаходзяцца Уладзімір Някляеў, Андрэй Саннікаў, Віталь Рымашэўскі, Мікалай Статкевіч і Алесь Міхалевіч. Пасля акцыі туды ж былі дастаўлены Рыгор Кастусёў і Дзмітрый Ус, але іх адпусцілі 20 снежня.

У СІЗА КДБ таксама знаходзяцца жонка Саннікава журналістка Ірына Халіп, давераная асоба Някляева Аляксандр Фядута, кіраўнікі штабоў Рымашэўскага Павел Севярынец і Някляева — Андрэй Дзмітрыеў, рэдактарка сайта «Хартыя-97» Наталія Радзіна і, магчыма, шэраг іншых затрыманых.

Аб утрыманні ў турме КДБ «Нашай Нівы» распавяла Энры Браніцкая, якая сядзець у «амерыканцы» ў 2006-м: «Там 19 камер. Ёсць на чатыры месцы, а таксама для дваіх і траіх затрыманых. Некалькі камер не маюць прыбіральні, толькі рукамынікі. Там трымаюць толькі мужчын і па патрэбе трэба прасіць ахоўніка, каб вывеў у прыбіральню. Ежа значна лепшая, чым у іншых месцах утрымання. Ёсць свой кухар, які гатуе для невялікай колькасці арыштантаў. Душ два разы на тыдзень.

Лекар — адзін раз, у чацвер. Таму я не ведаю, як там Някляеў і іншыя пабітыя...

Асобна варта сказаць аб супрацоўніках «амерыканкі». Амаль усе маюць вышэйшую адукацыю, і таму стаўленне досыць добрае. У мяне няма нараканняў на іх працу».

Спадарыня Браніцкая таксама распавяла, што нягледзячы на вялікую колькасць затрыманых палітыкаў і актывістаў і тое, што іх хутчэй за ўсё будуць трымаць у розных камерах, месцаў павінна хапіць усім. Камеры ў турме КДБ не бываюць перапоўненымі.

Алесь Пілецкі

Фотафакт: начальнік міліцыі збівае журналіста

Намеснік начальніка ГУУС Мінгарвыканкама Ігар Яўсееў даў высвятка фатографу Уладзю Грыдзіну.

У панядзелак 20 снежня на плошчы Незалежнасці сабраліся 60 юнакоў і пенсіянераў. Яны запамнілі заклік кандыдатаў у прэзідэнты да працягу пратэстаў і падтрымалі яго. На шкету ў адрозненне ад аманаўцаў.

Уладзь акуратна фатографавалі збіццё ўдзельнікаў акцыі. Гэта не спадабалася намесніку начальніка ГУУС Мінгарвыканкама Ігару Яўсееву, які браў у збіцці актыўны ўдзел.

Яўсееў дагнаў фатографа і ўдарыў яго нагой, паваліўшы ў снег. Гэты момант зафіксаваў на камеру калега журналіста.

Сямён Печанко

Бюлетэнь з надпісам «Саня паедзе ў Гаагу» паклалі ў стос за Лукашэнку

Назіральніца Дар'я Каткоўская пайшла на хітрасць, каб выкрыць фальсіфікацыі.

Каткоўская: «Я была назіральніцай на ўчастку № 17 у Фрунзенскім раёне горада Мінска. Гэта Сухарава, гэта той участак, выбарцам якога з'яўляюся. Каб мяне не арыштавалі і не выдалілі з участка, я паклала з сабой на падлік галасоў здымачную групу бельгійскага тэлебачання. Я не магу сказаць, што я бачыла, як лічылі галасы. Упершыню (а я назіраю на выбарах з 2001 года) я стаяла ў метры ад стала — мяне трымаў кіраўнік камісіі, мяне трымала міліцыя, — але я стаяла блізка і я бачыла, як НЕ лічаць галасы.

Я бачыла, што галасы адных і тых жа кандыдатаў кладуць у розныя стосы — гэта значыць, што бюлетэні, дзе крыжык стаяць у адным месцы, кладуць то ў адзін, то ў другі стос.

Потым я галасавала на тым участку і свой бюлетэнь сапсавала. Я не ставіла ніякіх крыжыкаў у квадраціках, замест гэтага напісала на бюлетэні: «Саня паедзе ў Гаагу». У канцы яны сказалі: «Тры сапсаваныя бюлетэні» і паказалі іх. Я кажу: «Прабачце, я выбарніца гэтага участка, тэрмінова шукайце мой бюлетэнь». Праз дзве хвіліны мой бюлетэнь з гэтым надпісам быў знойдзены ў стосе за... А. Лукашэнку.

Такім чынам, напэраўнікі не лічыў гэтыя галасы. Бюлетэні складаліся ў розныя стосікі, гэтыя стосікі некафармаваліся, і ў выніку на нашых вачах больш за 80 адсоткаў было аддадзена Аляксандру Лукашэнку. Там запісалі 71 голас за Рыгора Кастусёва, хача адзіны стос, які я магла бачыць, гэта быў стос якраз за Кастусёва. Я магу сказаць, што там было каля 200 бюлетэняў, калі яны клалі першапачаткова ў гэты стос».

Мікола Бугай

Скандал на выбарчым участку: у скрыні не аказалася 500 бюлетэняў

На выбарчым участку № 104 Маскоўскага раёна Мінска камісія аказалася ў непрыгляднай сітуацыі.

Спачатку было абвешчана, што, згодна са спісамі выбаршчыкаў, было выдадзена 1952 бюлетэні (з іх 213 — датэрміновае, 20 — хатняе,

1719 — агульнае), аднак, калі была адчынена скрыня для галасавання, там аказалася на 500 з нечым бюлетэняў меней. Але назіральнікі былі настэрнымі і дабіліся лічэння ўсіх бюлетэняў. Усяго ў скрыні аказалася 1384 бюлетэні.

А каля 500 бюлетэняў зніклі.

Магчыма, іх так і не змаглі ўкінуць, дзякуючы пільнасці назіральнікаў, якіх на участку № 104 было каля 30 чалавек.

Акрамя таго, сябром выбарчай камісіі тут была прадстаўніца Партыі БНФ Ірына Смяян-Семянюк.

Наталька Базылевіч

Моманты неэлегантнай перамогі

Гэтыя выбары ў Беларусі рэкордныя не толькі па колькасці кандыдатаў. Яны ўвойдуць у сусветную гісторыю, а можа і ў кнігу рэкордаў Гінэса: нідзе ў свеце не бывала, каб у дзень галасавання пасадзілі сем з дзесяці кандыдатаў. Моманты, якімі запомняцца гэтыя выбары.

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Збіты, непрытомны Някляеў на снезе / Лукашэнка на прэс-канферэнцыі: «Табе заўтра 70 гадоў, а ты яшчэ не навучыўся мазгамі варушыць».

СЯРГЕЙ БАГАЙ

Рымашэўскаму разбілі галаву дубінкай / Лукашэнка на прэс-канферэнцыі: «А тут і Рымашэўскі, крычыць «далі па галаве». Дык ты ж мужык, ну далі, ну і што?»

Саннікаў ляжыць збіты на плошчы Незалежнасці / Лукашэнка на прэс-канферэнцыі: «Але даведалася «мамка» [жонка Саннікава Ірына Халіп] і кажа: «Ты будзеш лідарам!»

АЛЕСЬ ПІЛЕЦКІ

Удзельнікі маніфестацыі збіраюцца на Кастрычніцкай плошчы / Афіцыйныя СМІ: у акцыі ўдзельнічалі тры тысячы, пераважна падлеткаў.

АЛЕСЬ ПІЛЕЦКІ

19 снежня на плошчы Незалежнасці сітуацыя змянялася імгненна: Спецназ ужо загарадзіў Дом урада, а лідары яшчэ выступаюць з трыбуны.

АЛЕСЬ ПІЛЕЦКІ

Гіганцкая дэманстрацыя натхняла мінчукоў.

Снайперы на даху Палаца рэспублікі.

Студзень

- 1 — Новы год.
- 1 — 150 гадоў мовазнаўцу Яўхіму Карскаму.
- 1 — 75 гадоў пісьменніку Анатолію Кудраўцу.
- 6 — Тры каралі ў каталікоў, Вадохрышча ва ўніятаў.
- 7 — Раство Хрыстова ў праваслаўных.
- 15 — 75 гадоў пісьменніку Янку Сіпакову.
- 18 — 75 гадоў перакладчыку Васілю Сёмуху.
- 19 — Вадохрышча ў праваслаўных.
- 22 — 450 гадоў англійскаму філосафу Фрэнсісу Бэкану.
- 26 — 50 гадоў канадскаму хакеісту беларускага паходжання Уэйну Грэці.
- 27 — 175 гадоў Леапольду Захер-Мазаху, які ўвёў у псіхіятрыю паняцце «мазахізм».

Люты

- 2 — Грамніцы ў каталікоў.
- 2 — 475 гадоў заснавальніку Віленскай езуіцкай акадэміі Пятру Скаргу.
- 14 — Дзень Святога Валянціна.
- 15 — Грамніцы ў праваслаўных.
- 21 — Міжнародны дзень роднай мовы.
- 28 — Масленіца ў праваслаўных.

Сакавік

- 3 — 50 гадоў амерыканскаму акцёру Эдзі Мэрфі.
- 8 — Жаночы дзень.
- 9 — Палелец у каталікоў.
- 15 — Дзень Канстытуцыі.
- 20 — Пурым у юдэяў.
- 25 — Дзень Волі.

Красавік

- 1 — Дзень смеху.
- 16 — 125 гадоў дзеячу руху працоўных Эрнсту Тэльману.
- 23 — 125 гадоў пісьменніку Змітраку Бядулю.
- 24 — Вялікдзень у праваслаўных і каталікоў.
- 26 — Дзень Чарнобыльскай трагедыі.

Май

- 1 — Дзень працы.
- 3 — Радаўніца.
- 9 — Дзень Перамогі, Дзень Еўропы.
- 11 — Дзень Святога Кірылы Тураўскага.
- 16 — 100 гадоў пісьменніку Васілю Вітку.
- 24 — Дзень славянскага пісьменства.
- 28 — 175 гадоў лінгвісту, фалькларысту, музыказнаўцу Яну Карловічу.

Чэрвень

- 5 — Дзень Святой Еўфрасінні Полацкай.
- 9 — Міжнародны дзень сяброў.
- 10 — 75 гадоў Вячаславу Кебічу, прэм'ер-міністра Беларусі ў 1990—1994.
- 12 — Тройца (Сёмуха) ў праваслаўных, каталікоў.
- 23 — Купалле.
- 28 — Сабор беларускіх святых.
- 29 — Пятра і Паўла ў каталікоў, уніятаў.

Ліпень

- 2 — Дзень Маці Божай Будслаўскай, апякункі Беларусі.
- 7 — Іван у праваслаўных.
- 12 — Пятра і Паўла ў праваслаўных.
- 22 — 75 гадоў балетмайстру, стваральніцы ансамбля «Жарошкі» Валянціне Гаявой.
- 24 — 250 гадоў аднаму з кіраўнікоў паўстання 1794 года Якубу Ясінкаму.
- 25 — 75 гадоў заслужанаму архітэктару Леаніду Левіну.

Студзень					Люты					Сакавік				
3	10	17	24	31	7	14	21	28	7	14	21	28		
4	11	18	25	1	8	15	22	1	8	15	22			
5	12	19	26	2	9	16	23	2	9	16	23			
6	13	20	27	3	10	17	24	3	10	17	24			
7	14	21	28	4	11	18	25	4	11	18	25			
1	8	15	22	29	5	12	19	26	5	12	19	26		
2	9	16	23	30	6	13	20	27	6	13	20	27		
Красавік					Май					Чэрвень				
4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27		
5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28		
6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22			
7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23			
1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24		
2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25		
3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26		
Ліпень					Жнівень					Верасень				
4	11	18	25	1	8	15	22	29	5	12	19	26		
5	12	19	26	2	9	16	23	30	6	13	20	27		
6	13	20	27	3	10	17	24	31	7	14	21	28		
7	14	21	28	4	11	18	25	1	8	15	22			
1	8	15	22	29	5	12	19	26	2	9	16	23		
2	9	16	23	30	6	13	20	27	3	10	17	24		
3	10	17	24	31	7	14	21	28	4	11	18	25		
Кастрычнік					Лістапад					Снежань				
3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26		
4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27		
5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	28		
6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22			
7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23			
1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24		
2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25		

Жнівень

- 1 — Пачатак месяца Рамадан у мусульманаў.
- 5 — 550 гадоў вялікаму князю ВКЛ і каралю Польшчы Аляксандру Ягелончыку.
- 6 — Перамяненне Божае ў каталікоў, уніятаў.
- 15 — Унебаўзяцце ў каталікоў, уніятаў.
- 17 — 100 гадоў савецкаму шахматысту Міхаілу Батвінніку.
- 19 — Яблычны Спас у праваслаўных.
- 21 — 50 гадоў пісьменніку Вітаўту Чаропку.
- 22 — 150 гадоў стваральніку беларускага тэатра Ігнату Буйніцкаму.
- 28 — Спленне ў праваслаўных.
- 28 — 75 гадоў паэту Генадэю Бураўкіну.

Верасень

- 1 — Сусветны дзень ведаў.
- 4 — 75 гадоў пісьменніку Сакрату Яновічу.
- 4 — Дзень беларускага пісьменства.
- 8 — Дзень Беларускай вайскавай славы.
- 27 — Узвіжанне Крыжа Гасподняга ў праваслаўных.
- 30 — Рош Ашонэ (Новы год) у юдэяў.

Кастрычнік

- 1 — Міжнародны дзень музыкі.
- 1 — Пакроў ва ўніятаў, каталікоў.
- 2 — Дзень настаўніка.
- 10 — 150 гадоў нарвежскаму палярнаму даследчыку Фрыг'ефу Нансэну.
- 14 — Пакроў у праваслаўных.
- 25 — 75 гадоў кінарэжысёру Віктару Тураву.
- 30 — 75 гадоў мовазнаўцу, славісту Генадэю Цыхуну.
- 31 — Ірландска-амерыканскае свята Хэлоўін.

Лістапад

- 1 — Усе святыя ў каталікоў.
- 2 — Дзяды.
- 6 — Курбан-Байрам у мусульманаў.
- 16 — Дзень Маці Божай Вастрабрамскай.
- 19 — 300 гадоў расійскаму навукоўцу-энцыклапедысту Міхаілу Ламаносаву.
- 25 — 100 гадоў мастаку Яўгену Ціхановічу.
- 28 — пачатак Піліпаўкі, посту перад Божым Нараджэннем у праваслаўных.
- 28 — 75 гадоў народнай артыстцы Беларусі Марыі Захарвіч.

Снежань

- 3 — Дзень бульбы.
- 9 — 120 гадоў паэту Максіму Багдановічу.
- 10 — Дзень праваў чалавека.
- 17 — Дзень беларускага кіно.
- 17 — 125 гадоў кампазітару Міколу Равенскаму.
- 25 — Божае Нараджэнне ў каталікоў, уніятаў, пратэстантаў.

Юбілеі года

- 850 гадоў з часу стварэння Крыжа Еўфрасінні Полацкай новелірам Лазарам Богшам.
- 625 гадоў італьянскаму скульптару Данатэла.
- 600 гадоў падпісанню Торунскага міру паміж ВКЛ, Польшчай і Тэўтонскім ордэнам, канец Вялікай вайны 1409—1411.
- 175 гадоў утварэнню Дэмакратычнага таварыства, якое ўзначаліў Франц Савіч.
- 150 гадоў адмены прыгоннага права ў Расійскай імперыі.
- 50 гадоў першаму палёту чалавека ў космас.
- 25 гадоў першаму ноўтбуку, які выпусціла кампанія IBM.

Чалавек года — Мікалай Казлоў

Па традыцыі ў апошнім нумары «Наша Ніва» вызначае людзей года. Тых, чые ўчынкi запамніліся, паўплывалі на гісторыю. Самыя яркія асобы года ў рэйтынгу «НН».

Сёлета наш выбар паў на Мікалая Казлова.

Падпалкоўнік міліцыі Мікалай Казлоў прадэманстраваў асабістую мужнасць і прыстойнасць. Яшчэ ў 2008 годзе ён афіцыйна зафіксаваў укіды бюлетэняў на адным з выбарчых участкаў у Мінску. Казлова прасілі адклікаць гэты рапарт, замяць справу. Міліцыянт праявіў прынцыповасць.

Сітуацыя разгортвалася так, што ў апошні дзень датэрміновага галасавання старшыня камісіі папрасіла ў Казлова ключы ад памяшкання, дзе знаходзілася скрынка. Казлоў адмовіўся, але потым яму паступіў званок ад уласнага начальніка. Тым не менш, міліцыянт напісаў рапарт.

Яму паабяцалі, што справу раскрыюць. Сёлета ён пераканаўся, што ніхто не раскрые гэтае злачынства не збіраецца. Казлоў звярнуўся да журналістаў.

Ярмошына назвала ягоныя паказанні «старой правакацыяй».

Калі Казлоў агучваў гэтыя звесткі, то ён не шукаў уласнай выгады. Ён па-ранейшаму працягвае жыць у Беларусі і нікуды з'язджаць не збіраецца. У выпадку суда ён гатовы даць паказанні. Чалавекам проста рухала ўзмоцненае пацупце справядлівасці.

Учынак Казлова стаў прыкладам для іншых людзей, што таксама былі сведкамі парушэнняў закона, але не адважаліся пра іх заявіць. Гэтак, былы старшы следчы

жодзінскай міліцыі Андрэй Пыжык раскажаў, як яго прымушвалі сфальшаваць крымінальную справу супраць ветэрана-афганца, які стаў лідарам апазіцыі ў Жодзіне.

Палітык года — Мікалай Аўтуховіч

Ваўкавыскі прадпрымальнік Мікалай Аўтуховіч з гонарам вынес судовы працэс. Яго абвінавачвалі ў падрыхтоўцы тэракта супраць старшыні Гродзенскага аблвыканкама Уладзіміра Саўчанкі і намесніка міністра па падатках і зборах Васіля Камянко. Аўтуховіча можна лічыць пераможцам, бо абвінавачванні былі знятыя. Аднак былога афганца ўсё адно «закрылі» за пяць патронаў на пяць гадоў. Цяпер ён працягвае адбываць пакаранне ў Івацэвіцкай калоніі.

Гаспадар года — Уладзімір Матусевіч

Свой маёнтак Мацкі фермер Уладзімір Матусевіч пачаў ствараць яшчэ пры канцы 1980-х. Ён кажа, што хацеў адысці ад звыклай у нашым разуменні вёскі. Ён браў прыклад з гаспадарак Францыі, Вялікабрытаніі.

Прычым, форма ўласнасці ў яго якраз і называецца маёнтак, хоць і даводзілася шмат пававаць праз гэта з бюракратамі. Усе папэры Матусевіч запўняў толькі па-беларуску.

Сёння ягоная гаспадарка спецыялізуецца на гародніне. Ён вырошчвае практычна ўсе віды капусты, якія ёсць у свеце, а таксама цыбулю, сельдэрэй, пятрушку. А яшчэ цэлыя плантацыі кветак. Гэта тытанічная праца, але радасная. Матусевіч будзе свае Мацкі так, якой хоча бачыць усю Беларусь.

У асобе спадара Уладзіміра Матусевіча мы ўшаноўваем усіх новых беларускіх гаспадароў.

Герой года — Сяргей Каваленка

На праваслаўнае Раство будаўнік Сяргей Каваленка вывесіў вялізны бел-чырвона-белы сцяг на галоўнай ялінцы Віцебска. Прыгожы ўчынак мужнага чалавека. Каваленка не адмаўляўся, сказаўшы, што для яго гэта справа гонару. Пад ціскам грамадскасі мужчыну вызвалілі з турмы, пакаралі ўмоўным тэрмінам. Думалі, што супакояць, але нічога падобнага.

Вернасць года — Тарэса Собаль

Сёлета атрымаў працяг ціск на сяброў неафіцыйнага саюза палякаў. Полем бітвы стала мястэчка Івянец. Мясцовая старшыня СІБ Тарэса Собаль засталася вернай саюзу Анжалікі Борыс. На немаладую жанчыну заводзілі крымінальныя справы, іквалі ў дзяржаўных СМІ. Собаль засталася пры сваіх перакананнях. І пазіцыю сваёй старшыні падтрымалі многія мясцовыя палякі, якія прадэманстравалі прыклад салідарнасці.

Аванс года — Сямён Шапіра

Месца скампраметаванага Уладзіміра Саўчанкі на пасадзе старшыні Гродзенскага аблвыканкама заняў былы міністр сельскай гаспадаркі Сямён Шапіра. Ён з энтузіязмам узяўся за справу і дэманструе якасна іншы стыль кіравання. Тыя, хто сутыкаўся з Шапірам, адзначаюць ягоную дэмакратычнасць і выхаванасць. А яшчэ гродзенскі начальнік узяўся за беларусізацыю, чым заслужыў павагу.

Страты года — Алег Бябенін, Лех Качынскі

У пачатку верасня трагічна скончылася жыццё журналіста, рэдактара сайта «Хартыі-97» Алега Бябеніна. Яго знайшлі ў пятлі на ўласным лецішчы пад Мінскам. Праваахоўнікі сцвярджаюць, што гэта самагубства. З імі пагадзіліся эксперты АБСЕ. Сябры і калегі кажуць, што не ўсё ў гэтай справе так празрыста. Смерць Бябеніна працягвае ахутваць таямніца.

У красавіку ў авіякатастрофе

загінуў прэзідэнт Польшчы Лех Качынскі, ягоная жонка Марыя, а таксама шматлікія прадстаўнікі польскай эліты. Катастрофа выклікала спачуванні ва ўсім свеце. Ля пасольства Польшчы ў Мінску імгненна з'явіліся кветкі і свечкі. Прычым гэтая салідарнасць была абсалютна не цэнтралізаванай, была памкненнем сэрцаў звычайных людзей. Тым не менш, Беларусь засталася адзінай суседкай Польшчы, што не абвясціла жалобы па памерлых.

Ахвяры года — пінчукі

У кастрычніку на заводзе «Пінскдрэў» адбыўся выбух, у выніку якога пачаўся пажар. Гэта было ў працоўны час, калі людзі знаходзіліся на месцах. У выніку здарэння загінула чатырнаццаць чалавек. Вось іх прозвішчы: Ігар Муга, Яўген Рапута, Міхаіл Старадуб, Аляксандр Міхаевіч, Кацярына Саковіч, Віктар Жукоўскі, Генадзь Казюр, Аляксандр Калодзіч, Сяргей Тарэлка, Алег Квашалі, Аляксандр Мароз, Аляксандр Хамлок, Мікалай Шаўчук, Аляксандр Шынкярук.

Толькі пасля трагедыі загаварылі пра зношанасць абсталявання, пра іншыя праблемы. Жалоба па ахвярах Пінска так і не была абвешчана.

Уцякач года — Курманбек Бакіев

У красавіку прэзідэнта Кыргызстана Курманбека Бакіева скінулі з пасады. Спачатку ён хаваўся на поўдні краіны, а потым вылецеў у Беларусь. Бакіева абвінавачвалі ў карупцыі і кланавасці. Акцыі пратэсту падтрымліваліся з Масквы. Лукашэнка сказаў, што паступіць па іншаму не мог. Хоць гэта і выклікала раздражненне Крамля. Бакіеву быў выдзелены асобны катэдж і ахова. З Мінска ён некалькі разоў спрабаваў паўплываць на падзеі на радзіме.

Журналіст года — Джуліян Асанж

39-гадовы інтэрнэт-журналіст Джуліян Асанж прадэманстраваў, што закрытай інфармацыі не існуе. Яшчэ ў 2006 годзе ён стварыў сайт Wikileaks, дзе пачаў друкаваць сакрэтныя матэрыялы. Натуральна, што імёны сваіх інфарматараў ён не называў. Асанж друкаваў матэрыялы, датычныя вайны ў Афганістане. А пры канцы года ў інтэрнэце сталі

з'яўляцца дэпешы пасольстваў ЗША з розных краінаў свету. З іх мы даведаліся мноства пра моцных гэтага свету. Гэта выклікала буйныя скандалы. Адны лічаць Асанжа героем, іншыя — злодзеям. Тым не менш, ён выканаў правіла журналіста — даць доступ чытачу да інфармацыі.

Візіцёрка года — Даля Грыбаўскайце

Прэзідэнт Літвы была адзінай кіраўніцай краінаў Еўрасаюза, што сёлета прыехала ў Мінск. Грыбаўскайце адлюстроўвае пазіцыю пэўнай часткі людзей на Захадзе, што Лукашэнка трэба прыняць такім, які ён ёсць, бо гэта аддаліць Беларусь ад Расіі. На адной з закрытых нарадаў Грыбаўскайце сказала, што хоча, каб у Беларусі перамог Лукашэнка.

Дабрачынца года — Таццяна Салдаценка

Дзяўчына чатыры гады апякуецца пацыентамі дзіцячага анкагематалагічнага цэнтра. Сама Салдаценка нарадзілася праз два дні пасля Чарнобыльскай трагедыі. Дабрачыннасць у такім месцы — псіхалагічна цяжкая праца. Шмат хто з пацыентаў так і не пераадоўвае хваробу. Тым не менш, Салдаценка спраўляецца з такой нялёгкай задачай.

Спартовец года — Аляксей Грышын

Фрыстайліст здабыў першы залаты медаль для Беларусі на Зімовых алімпійскіх гульнях. На яго асабліва ніхто і не спадзяваўся. Уся ўвага перад стартама аддавалася Антону Кушніру і Дзмітрыю Дашчынскаму. Першы не авалоў даў хваляваннем яшчэ ў кваліфікацыі, другі — падчас першага фінальнага скачка. Роля лідара нечакана выпала на плечы Грышына, і ён даў сабе рады бліскуча.

Беларусь мае ўнікальную школу фрыстайла. Ад 1998 года нашы спартоўцы заўсёды бяруць медалі на Алімпіядах. І гэта пры тым, што колькасць дзяцей, што ідзе ў гэты захапляльны від спорту, не такая вялікая. Не раўня футболу і хакею. Прафесійная хвароба фрыстайлістаў — спінная грыжа. Грышын таксама пакутуе на яе.

Працяг на старонцы 12.

ЗДЫМКІ ГОДА

Лукашэнка і Грыбаўскайце ў Мінску.

Памяці Леха Качынскага — палітыка рэдкай мужнасці.

Чалавек года — Мікалай Казлоў

Працяг са старонкі 11.

Таксама спартоўкай года магла быць біятлістка Дар'я Домрачава. Яе сонечная ўсмішка неаднаразова зьяла на п'едэстале гонару.

Каманда года — баскетбалісткі

У гульнявых відах спорту мы не маем вялікіх дасягненняў. Чакалі поспехаў ад хакея, а ён прыйшоў ад баскетбалістак. Беларускія дзяўчаты занялі чацвёртае месца на чэмпіянаце свету, разграміўшы ў чвэрцьфінале расіянок. У

дзяўчат з каманды закахаліся ўсе заўзятары.

Рэжысёр года — Андрэй Кудзіненка

Аўтар славаў «Акупацыі. Містэрыі» Андрэй Кудзіненка стварыў на «Беларусьфільме» стужку «Масакра». У ёй шляхта размаўляе па-беларуску і ператвараецца ў мядзведзяў. А ўніяцкі бацюшка рыхтуе зброю для паўстання. Адны хваляць фільм, іншыя — ганяць. У Расіі наўрад ён будзе папулярным, бо незразумелыя рэаліі. Кудзіненка стварыў першы сапраўды беларускі фільм XXI ст.

Прыкаліст года — Яўген Ліпковіч

Ягоная кампанія на мясцовых выбарах выйшла самай яркай. Скандальны блогер не даваў спакою чыноўнікам і вахцёркам, маляваў калажы ў інтэрнэце. Але ўрэшце зняўся, прызнаўшы, што гэта быў толькі прыкол. На прэзідэнцкіх выбарах ён таксама не застаўся без справаў. Менавіта Ліпковіч прыдумаў лозунг «Кастусёў или смерть».

Грудзі года — Кацярына Нікандрава

Дзяўчына сёлета не толькі

выйграла конкурс «Міс грудзі Беларусі», але і праявіла грамадзянскую пазіцыю, уступіўшы ў ініцыятыўныя групы Уладзіміра Някляева і Яраслава Раманчука.

Беларус года — Хрыстафор Калумб

Пад канец года аматары гісторыі насмяяліся — адзін партугальскі гісторык вывеў род вялікага падарожніка Хрыстафора Калумба з Вялікага Княства Літоўскага. За гэтую вестку схапіліся літоўцы і палякі, назваўшы яго сваім. Беларусы на гэты раз таксама вырашылі не

аддаваць славацасцяў суседзям. Калумб быў беларусам таксама!

Зміцер Панкавец

Людзі мінулых гадоў па версіі «НН»

2003 — музычны прадзюсар Віталь Супрановіч
2004 — старшыня Беларускай асацыяцыі журналістаў Жанна Літвіна
2005 — кандыдат у прэзідэнты Аляксандр Мілінкевіч
2006 — чалавек Плошчы
2007 — «Маладафронтавец»
2008 — трэнер БАТЭ Віктар Ганчарэнка
2009 — Наталка Васілевіч і іншыя дабрачынцы

ЗДЫМКИ ГОДА

Тарэса Собаль засталася вернай Саюзу палякаў.

Сяргей Каваленка залез у Віцебску на 35-метровую яліну і вывесіў бел-чырвона-белы сцяг.

Падпісаўся за ЛІПКОВІЧА?
Зваані +375291227884, пароль: "радыня насты!"
Блогер Ліпковіч прыкалоўся па поўнай.

Міс Грудзі Беларусі Каця Нікандрава.

Учора ты прэзідэнт, а сёння пенсіянер. Бакіеў у Мінску.

Грышын — беларускі медаліст.

Месца скампраметаванага Уладзіміра Саўчанкі на пасадзе старшыні Гродзенскага аблвыканкама заняў былы міністр сельскай гаспадаркі Сямён Шапіра. Ён узяўся за беларусізацыю, чым заслужыў павагу.

Святкуем дзень народзінаў **Аляксандра Памідорава!**
23 СНЕЖНЯ клуб **Рэактар** 19.00 **ЦУД НА КАЛЯДЫ**

Жывы гул
 Вераніка Круглова (гурт КРЫВІ)

Вода гартывал
Булбаш

супольны перадакалядны канцэрт
 Даведкі: 6490888
 Організатар ЧСУП «Концепт Стыль» УНП 190959929. Гастрольнае ўдостоверенне №1224 Выд. Улр. Культ. МГІК 26.11.2010

СПОРТ

«Дынама» супраць «Барыса»

22 снежня ў «Мінск-Арэна» — чарговая гульня Кантынентальнай хакейнай лігі. У гасці да мінскага «Дынама» прыедзе «Барыс» з Казахстана. Менавіта з Астаны ў Беларусь у мікссезонні перайшла вядучая «тройка» «Дынама» — Спірыдонаў, Глазачаў, Штумпел. 24 снежня (пятніца) «Дынама-Мінск» — «Югра» (Ханты-Мансійск). «Мінск-Арэна». Пачатак а 19-й. 26 (нядзеля) «Дынама» — «Авангард» (Омск). «Мінск-Арэна». Пачатак а 17-й. 29 (серада) «Дынама» — «Атлант» (Мыцішчы). «Мінск-Арэна». Пачатак а 19-й.

ІМПРЭЗЫ

Сябры Язэпа Драздовіча
 У Таварыстве Беларускай Мовы (вул.Румянцава, 13) а 18-й 24 снежня — вечарына «Сябры Язэпа Драздовіча». Бяруць удзел: Арсень Ліс, Алесь Марачкін. Упершыню прагучаць малавядомыя старонкі з рукапіснай спадчыны мастака. Адбудзецца прэ-

КАНЦЭРТЫ

зентацыя кніг мастака Юрася Малаша («Прысяга беларусаў»), «Беларуская душа», аўтарскіх паштовак, прысвечаных спадчыне Я.Драздовіча.

Madera Hard Blues
 25 снежня а 18-й у «Графіці» (зав.Калініна, 16) — Madera Hard Blues.

Нагуаль
 6 студзеня а 19-й у «Графіці» — Нагуаль.

ВЫСТАВЫ

Ювелірыка
 У Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва да 15 студзеня працуе выстава твораў ювелірнага мастацтва Мікалая Кузіча «Ювелірыка». На выставе можна будзе убачыць таксама і мастацкія эмалі.

Выстава адной карціны, але якой!
 У філіяле Мастацкага музея «Дом Ваньковічаў» (вул. Інтэрнацыянальная, 33а) да 31

ТЭАТРЫ

снежня працуе выстава адной карціны — «Ля касцёла» Фердынанда Рушчыца.

Чароўны свет закулісся
 У галерэі Vilnius (вул. Каліноўскага, 55) 29 снежня а 16-й адкрываецца выстава «Чароўны Свет закулісся», на каторай будуць прадстаўлены бутафорыя, макеты і касцюмы, эскізы касцюмаў і дэкарацый, фотаздымкі спектакляў Тэатра юнага глядача. **Выстава працуе да 8 лютага.**

Кола агню
 У Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва (пр.Незалежнасці, 47) да 25 снежня працуе выстава «Кола агню» па выніках VIII Міжнароднага пленэра «Арт-Жыкаль». У пленэры ўзялі ўдзел прадстаўнікі Беларусі, Венесуэлы, Германіі, Літвы, Малдовы, Расіі, Украіны.

Прагулкі па Парыжы
 У Мастацкім музеі да 8 лютага працуе выстава твораў Беларускай мастацкай гільдыі Котавай «Прагулкі па Парыжы». У экспазіцыі прадстаўлены больш за 40 твораў мастацкіх, выкананых у тэхніцы пастэлі.

Выстава да 150-годдзя Яўхіма Карскага
 Выстава «Спадчына акадэміка Яўхіма Карскага» да 150-годдзя з дня яго нараджэння адкрылася 9 снежня ў Музеі кнігі Нацыянальнай бібліятэкі. У экспазіцыі дэманструюцца ўнікальныя выданні з асабістага кнігазбору Карскага. Кнігі маюць дарчыя надпісы, паметкі і запісы акадэміка. У экспазіцыю ўвайшлі раней невядомыя дакументы з архіваў, у тым ліку клявірыя ведамасці са звесткамі пра бацьку акадэміка — святара Фёдара Навіцкага, праграмы лекцый вучонага па беларускай мове і літаратуры ў Мінскім педінстытуце, дакументы аб удзеле ў стварэнні Беларускага дзяржуніверсітэта. **Выстава працуе да 15 студзеня.**

СПОРТ

22 снежня
 Горкага — «Дзева і смерць»
 Тэатр-студыя кінаактара — «Вельмі простая гісторыя»
 Беларускай драматургіі — «Каласы пад сярпом тваім»
 Купалаўскі — «Гэндэльбах»

23 снежня
 Оперы і балета — «Мадам Батэрфлія»
 Горкага — «Распуснік»
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»
 Беларускай драматургіі — «Гісторыя двух сабакаў»
 Купалаўскі — «Зіма»

24 снежня
 Горкага — «Дзальны муж»
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»

25 снежня
 Хрыстафор — «Не жаночая гэта справа!»
 Лялек — «Марозка»
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»

26 снежня
 Лялек — «Пэпі-Доўгаяпанчоха» (аб 11-й, а 14-й)
 Оперы і балета — «Травята»
 Горкага — «Дзядзькаў сон»
 Юнага глядача — «Пані Завіруха» (аб 11-й, 14-й, 17-й)

27 снежня
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»
 Лялек — «Мыйдадзір»
 Оперы і балета — «Чароўная музыка»
 Оперы і балета — «Жывэль»

28 снежня
 Оперы і балета — «Тры парсочкі»
 Лялек — «Чырвоны Капутоко»
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»
 Беларускай драматургіі — «Містар Розыгрыш»

Розыгрыш
 Купалаўскі — «Кажанне ў стылі барока»

29 снежня
 Лялек — «Васіліса Прыўкрасная»
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»
 Беларускай драматургіі — «Прыгоды маленькай ведзьмы»
 Купалаўскі — «Офіс»
 Купалаўскі — «Вечар»

30 снежня
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»
 Лялек — «Марозка»
 Беларускай драматургіі — «Прыгоды маленькай ведзьмы»
 Купалаўскі — «Офіс»

2 студзеня
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»
 Лялек — «Марозка»
 Горкага — «Расейскія вадзвілі»

3 студзеня
 Лялек — «Пэпі-Доўгаяпанчоха»
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»
 Оперы і балета — «Тры парсочкі»
 Оперы і балета — «Іаланта»
 Купалаўскі — «Зіма»

4 студзеня
 Лялек — «Мыйдадзір»
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»
 Беларускай драматургіі — «Прыгоды маленькай ведзьмы»
 Оперы і балета — «Яўгенія Анегіні»

5 студзеня
 Юнага глядача — «Пані Завіруха»
 Лялек — «Жудасны спадар Аў»
 Оперы і балета — «Церам-церамоко»
 Беларускай драматургіі — «Квакі і квокі»
 Купалаўскі — «Старомодная камедыя»
 Горкага — «Праўда — добра, а шчасце — лепш»
 Беларускай драматургіі — «Містар Розыгрыш»

Зміцер Вайццошкевіч
 7 студзеня ў Палацы культуры ветэранаў (Я.Купалы, 21) Зміцер Вайццошкевіч і VZ-Orkiestra запрашаюць на традыцыйны святочны канцэрт на Божае нараджэнне для ўсёй сямі. Пачатак а 19-й.

Булбаш
 КЛУБ РЕАКТОР, 17-й
 ДАВЕДКІ: 6490888

25 СНЕЖНЯ

Жывы гул
КАЛЯДНАЯ МЕТАЛ-ЕЛКА
 SOULSIDES СОУЛСАЙДС
 DIS TORTION ДЫК ТОРШІ
 DEATHSAINT ДЭСЭЙ-ІТ
 EXIST-M ЭКЗІСТ-М
 LOST REGRETS ЛОСТ РЭГРЕТС
 ЛІТВІНТРОЛЬ
LITVINTROLL

Жывы гул! Організатар ЧСУП «Концепт Стыль». УНП 190969929. Гастрольнае пасведчанне № 1224 выд. Улр. культ. МГІК 26.10.2010

Фільм Андрэя Кудзіненкі «Масакра» стаў першым сапраўды беларускім фільмам.

Оперы і балета — «Жывэль»
 Горкага — «Эдзіп»
 Купалаўскі — «Паўлінка»

6 студзеня
 Лялек — «Кот у ботах»
 Юнага глядача — «Дарога на Віфлеем»
 Оперы і балета — «Чароўная музыка»
 Купалаўскі — «Офіс»
 Горкага — «Утаймаванне наравістай»

КІНО

Навагоднія прыгоды ад Андрэя Курэйчыка
 Ёлкі (Ёлки)
 Расей, 2010, каляровы, 90 мін
 Рэжысёры: Цімур Бекмамбетаў, Аляксандр Вайцінскі, Дзмітрый Кісялёў, Аляксандр Андрушчанка, Яраслаў Чыжэўскі, Ігнас Ёнінас
 Ролі выконваюць: Іван Ургант, Сяргей Светлакоў, Вера Брэжнева, Сяргей Гармаш, Артур Смальянінаў, Кацярына Вілкіна, Марыя Сімакіна, Сяргей Пахадаеў, Віктар Вяжбіцкі
 Жанр: Навагодняя камедыя паводле сцэнара Андрэя Курэйчыка, Цімура Бекмамбетава, Дзмітрыя Алейнікава і інш.
 Адзнака: 6 (з 10)

Маленькая сірата з дзіцячага дома нахлусіла, што ейны тата — прэзідэнт. З небаракі кляць і патрабуюць доказы: у навагоднім звароце прэзідэнт мусяць сказаць кодавую фразу пра Дзеда Мароза. Знаёмы хлопчык абяцае, што праз шэсць выпадковых людзей просьба дойдзе да адрасата.

Навагодняя камедыя ад Цімура Бекмамбетава і Андрэя Курэйчыка — дасціпны фільм у абачлівай крамлёўскай абгорты. З розных закутоў на кінастудыю глядачы дасылалі навагоднія прыгоды і анекдоты. Назбіралася іх ажно 20 тысяч. Анекдоты былі апрацаваныя — і з'явіліся «Ёлки».

«Ёлки» — стужка жывая і вясёлая. Адначасова карціна — самы ўдалы рэкламны ролік Дзмітрыя Мядзведзева.
Андрэй Расінскі

ЗДЫМКІ ГОДА

У Мінску прайшоў першы Гей-прайд. Дакладней, справаў прайсці.

Ганчарэнка з БАТЭ стаў найлепшым трэнерам года.

Баі падушкі ў Мінску сталі формай змагання за гістарычную памяць.

Сцяга вайскавай часткі на Акрэсціна пала.

Модны фатограф Саша Гусеў выдаў свой альбом пра Беларусь.

БАТЭ — каманда года.

«Някляеў забіў коціка». Літаратурны эпизод стаў палітычным.

Мак з праснакамі (сушкамі)

Калядным рэцэптам з чыгачамі «НН» падзялілася Ірына Пятровіч з Ашмяншчыны.

Гэтую страву ў нашай сям'і абавязкова рабілі на свята Божяга нараджэння. Я яшчэ памятаю, як бабуля пякла праснакі — круглае сухенькае пячэнне з пяснага цеста. Пазней ролі праснакоў ігралі сушкі — спецыяльна на свята ванільныя сушкі прывозілі з горада.

Для маку: мак, цукар па смаку.
Для праснакоў: 2 ст. лыжкі мукі, вада, соль.

Мак на ноч заліць вадой, раніцай ваду зліць, а мак добра расперці таўкачыкам у ступцы (можна некалькі разоў прапусціць праз мясарубку). Расцёрты мак развесці клічоной вадой да кансістэнцыі малака (або трохі густей). Гэта будзе соус да праснакоў ці сушак.

Замясціць пяснае цеста, тонка раскачаць, выразаць шклянчакі праснакі, спячы на падпаленай мукі блясе, адзін раз перавярнуўшы. Гатовыя праснакі павінны быць сухімі, храбусткімі.

Паліць праснакі соусам з маку або мачаць іх у соус.

Частку соуса з маку можна пакінуць да кушці і аўсянага кісялю — іншых традыцыйных калядных страву.

ВІТАННІ

Дарагі Пчэляр, Даследчык мінуўшчыны, Паэт, Лаўрэат літаратурнай прэміі Глінянага Вялеса Мікола Палека з Пружаншчыны! Шчыра і радасна вітаю Вас з Днём народзінаў, Новым годам і пераходан Вас у слаўны юбілей 50-годдзя! Неўтаймаванасці Вам ва ўсім, шчасця, здароўя, натхнення і плёну! Паважліва Міхась Маліноўскі.

Віншую Алега Рамашкевіча з 50-годдзем. Карыстаючы з нагоды, падзякую Алегу Рамашкевічу за ягоную працу, за ягоную барацьбу на прызямі краі, за ягоную вернасць дэмакратычным каштоўнасцям. І вядома ж, пажадаю, яму добрага здароўя і трывання ў барацьбе. Анатоль Сідарэвіч.

ДАПАМОГА

Патрабועца дапамога ў даглядзе інваліда (жанчыны) ў Гродне. Т.: (029) 582-51-34.

Патрабועца дапамога ў даглядзе жанчыны сталага веку ў Смалявічах. Т.: (029) 111-45-97.

СПАЧУВАННІ

Шчыра спачуваем Дзянісу Раманюку з нагоды смерці мамы Наталлі.

ПРАЦА

Падпрацоўка для студэнтаў або жанчыны пенсійнага веку, якая цікавіцца Беларускай літаратурай, музыкай (праца ад 15-й да 19-й па буднях). Т.: (029) 615-47-76, 279-47-76.

Дапамогу ўладкавацца на вакансіі: а) разлелнікаў абвэстак і кур'ераў; б) кіроўцаў з уласнымі 4-двернымі машынамі і мікрааўтобусамі ад 8-9 месяцаў і болей. Т.: (033) 638-98-03; (029) 635-52-29.

ПАКОЙ

Здыму пакой, пажадана па Маскоўскай лініі метро або са зручным дзедам. Т.: (029) 761-16-08. Зміцер.

Здымем 4-пакаёвую кватэру. Своечасовую аплату, чысціню і спакой гарантуем. Т.: (029) 603-30-98.

Прыватныя абвесткі ў «НН» (не больш за 15 слоў) можна падаць бясплатна. Дасылайце поштай (а/с 537, 220050, Мінск) ці праз e-mail (nn@nn.by) або размяшчайце на форуме сайта www.nn.by. Дык скарыстаіцеся!

Кемікі

Мышцы да нары 20 крокаў.
Кошцы да мышкі 5 скокаў.
Пакуль кошка зробіць адзін скок, мышка — 3 крокі, а адзін кашачы скок роўны 10 мышыным крокам. Ці дагоніць кошка мышку?

Сабрала Валянціна Карнялюк.
Адказы глядзі на старонцы 16.

З Новым годам!

PHOTOBYMEDIA.NET

Гэта фота з разгону акцыі 19 снежня ўпадабалі інтэрнэт-жартаўнікі.

На першым калажы апазіцыянер спыняе амапаўца позіркам.

На другім — уцякае ад яго на самакаце.

Шаноўныя чытачы!

Наступны нумар «НН» выйдзе ўжо ў 2011 годзе — 5 студзеня. Вясельных Калядаў і шчаслівага Новага года!

Не датычыць
Адказы да старонкі 15:

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991
галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
З.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А.Луцкевіч,
У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Наста Бакшанская
шэф-рэдактар Андрэй Дынько
галоўны рэдактар Андрэй Генадзевіч Скурко
заснавальнік Прыватнае прадпрыемства
«Суродзічы»
выдавец Прыватнае прадпрыемства
«Суродзічы»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:

220050, Мінск, а/с 537
Тел/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,
8-029-707-73-29.
E-mail: nn@nn.by
On-line: www.nn.by

© НАША НИВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая. 8 палос фарматам А2, 4 друк. арк. Друкарня РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Пр. Незалежнасці, 79, 220013, Мінск. Рэдакцыя не нясе адказнасці за змест рэкламных абвестак. Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №248 ад 22 чэрвеня 2009 г., выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Юрыдычны адрас: 220101, г. Мінск, вул. Асаналіева, 15-128. Р/р 3012206280014 у МГД ААТ «Белінвестбанк», Мінск, код 764.

Наклад 6500. Газета выдаецца 48 разоў на год.
Нумар падлісаны ў друк 23.00 21.12.2010.

Замова № 6218.
Рэдакцыйны адрас: Асаналіева 15-128.

Цана дамоўная.

M 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
P 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ISSN 1819-1614

PHOTOBYMEDIA.NET

Гэтая прэзідэнцкая кампанія была бенефісам Ярмашынай. Мабыць, яна перажыла незабыўныя хвіліны ў Доме ўрада, аточаным дэманстрантамі. Бывайце, Лідзія Міхайлаўна!

Анекдоты

Вясельны картэж павінен ехаць з максімальным перавышэннем хуткасці, каб за ім пагналася міліцыя з мігалкамі, што зробіць картэж яшчэ больш прыгожым і святочным!
***

Беларуская выбарчая камісія зарэгістравала дзесяціярых кандыдатаў у прэзідэнты і аднаго прэзідэнта ў кандыдаты.
***

— Яшчэ крыху снегу на карніз, і мне ўжо не спатрэбяцца шторы...

«НН» сто гадоў з вамі

Мінск. Калісь у Мінску ў нас ездзілі па горадзе «батлейкі» і мінчкі лоблілі паслухаць беларускі народны тэатрык. Нядаўна памёр стары мешчанін, як бы стараста батлейшчыкаў, і батлейка, што вялася ў Мінску сотні гадоў, загінула. Добра было б, каб наша моладзь і вучні ізноў завялі гэты народны тэатр.

«НН». № 52. 1910.

...2000-ы год завершаны. Думаем цяпер, якімі падзеямі напоўніць 2001-ы. Прынамсі, адной падзеі мы чакаем з асаблівым неярпеннем. Але для таго, каб яна стала неўнікнёным фактам, нацыянальна-вызвольны рух павінен правесці самую шырокую мабілізацыю ўсіх неабходных для перамогі сіл і рэсурсаў. І пра гэта ў нашых далейшых развагах.

«НН». № 52. 2000.